

Izjava ob 4. juniju.

Stane mesečno Din 25.—; za in- samstvo Din 40.— neobvezno.

Oglaš po tarifi.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica šte. 5/1.
Telefon št. 2072 in 2064, ponoči tudi št. 2034.

Nekopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 2036.

Izredni oddelki: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 2494.

Podružnice: Maribor, Aleksandrova št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem črt. zavezu: Ljubljana št. 11.423 - Praha čisto 78.180, Wien, Nr. 105.247.

Ljubljana, 22. maja.

Končni izid nemških volitev kaže, da je bila sodba nemškega naroda še odločnejša in dalekosežnejša, nego je bilo videti prvi trenutek. Udarci, ki so ga doživele vse vladne stranke desničarske koalicije, je nenavadno težak.

Posebno so prizadeti nemški nacionalci, katerih poraz se v večini volilnih okrožij približuje pravemu zlomu. Ta stranka je izgubila četrtino svojega doseženega posestnega stanja. Na Würtenberskem, ki ima nemškonacionalnega deželnega predsednika, je skopnela za 70.000 glasov, na Saškem kar za 190 tisoč in v Badenju za 40.000. Z obsodbo nemškonacionalne ljudske stranke je pokazal nemški narod, da je sit nemške politike te glavne zastopnice hohenzollernskega monarhizma, vzhodno-pruskih zemljiških baronov in protestantovskih reakcionarcev. Pohlep po oblasti se je nemškim nacionalcem s strankarskega vidika zelo slabo obnesel. Da so prišli v družbi s katoliškimi klerikalci, nemško ljudsko stranko in bavarskimi katoliki k vladnemu krmlilu, so nacionalci javno zatajili ves svoj program in vso svojo preteklost. Priznali so weimarsko ustavo, prisegli na republikanski režim in celo sodelovali z ostalimi vladnimi strankami pri izva- janju dr. Stresemannove zunanje politi- ke vstopa v Društvo narodov, zbliz- janja s Francijo in splošnega miru. Seveda ni nihče niti za trenutek dvomil, da tiči pod ovčjim kožuhom, ki so si ga nadeli nacionalci, stara, zakrknjena na- cionalistična, šovinistična in reakcio- narna mrcina. Toda nepobito dejstvo je, da so nacionalci vsaj formalno plju- nili na vse tisto, zaradi česar so jih vo- lili leta 1924, poslali v parlament. Sto- rili so pa to zgolj za to, da se naučijo pri vladnem krmlilu materialnih dobrin zase in za prusko protestantsko reakci- jo. Široki krogi nemškega nacionali- stičnega malomeščanstva pa niso prišli v nobenem oziru na svoj račun. Zato so pri sedanjih volitvah v velikem šte- vilu obrnili hrbet pruskemu junkerstvu. Poraz nemških nacionalcev je zgodovinsko velepomembno dejstvo, velika uteha in vzpodbuda za vse resnične pri- jatelje demokracije in svetovne mirov- ne politike.

Jako značilno in marsikomu prese- netljivo je občutno nazadovanje kato- liškega centra in bavarske ljudske stranke. Splošno se je mislilo, da je ka- der volilstva obeh katoliških klerikal- nih strank tako stalen, tako petrificiran, da lahko ti stranki vodita kakršnokoli politiko, bodisi levičarsko, bodisi desni- čarsko, demokracijo ali reakcionarno, pa jima klerikalni volilci vedno ostanejo zvesti. Izkazalo pa se je, da je bilo za- upanje vodilnih krogov nemškega kleri- kalizma le pretrdno in zatorej neupravi- čeno. Politika, ki jo je vodil zadnje čase dr. Marx, je centum znatno osla- bila kakor je pravilno in ponovno napo- vedoval odlični predstavnik levega kri- la stranke, bivši državni kancelar dok- tor Wirth. Dr. Marx, ki je pri volitvah za prezidenta republike nastopal kot kandidat vseh republikanskih in demo- kratičnih strank Nemčije proti feldmar- šalu Hindenburgu in ki je imel za seboj več let lepe politične preteklosti v duhu demokratizma, republikanizma in utrje- vanja weimarske ustave, je zakrivil na- vsezadnje političen skok, kakršnega bi mu pred leti nihče ne mogel priso- jati. Da vsili napredni, prosvitljeni Nem- čiji klerikalni šolski režim, je pozabil na svojo neomadeževano politično pre- teklost in se zvezal z glavnimi nosilci protestantovske reakcije in šovinizma, z onimi nemškimi nacionalci, proti ka- terim je vodil centum skupaj s social- no demokracijo in demokratsko stranko borbo od stvaritve nemške republike. Res je sicer, da je dr. Marx pripravil nacionalno do formalnega priznanja ustave, toda nihče, najmanj pa dr. Marx ni mogel verovati, da je ta spreobrnitev iskrena.

Politika dr. Marxa je obrodila za cen- trum samo negativne rezultate. Niti šol- skega zakona ni mogel spraviti pod streho, one sklade leče, za katero je prodal svojo politično devišvo in zaga- zil v družbo reakcije. Pri volitvah pa so posebno katoliški delavci pokazali, ka- ko ostro obsojajo nemoralno centum- ovo politiko. Stranka je utrpela posebno velike izgube v svoji dosedanj trdnjavi ob Renu in na Vestfalskem, torej v eminentno delavskih krajih. Katoliški delavci so tu v množicah s protestom oddajali svoje glasove socialdemokra- tom in komunistom. Udarci, ki ga je do- živel centum in z njim v enaki meri tudi bavarska klerikalna ljudska stran- ka, je svarilo klerikalnim strankam sploh, da njeni volilci niso pripravljeni odobriti baš sleherno politično nemor- nost.

Zgube nemške ljudske stranke imajo drugačne vzroke. Volilstvo te stranke, ki pripada industrijskim, gospodarskim, meščanskim in inteligenčnim krogom, se je v precejšnji meri obrnilo k manj strankarsko programatičnemu »gospo-

Kritične razmere v obeh vladnih strankah

Na Ljubo Davidovića navaljujejo z vseh strani. — Bor- ba za velike župane. — Davidović potuje v Južno Srbijo

Beograd 22. maja p. Politični krogi so danes bili pod vtisom komunikacije, ki ga je izdal vodstvo KDK (objavljamo ga na dru- gem mestu). Napoved poostrene borbe pro- ti sedanemu režimu je napravila globok vtis, predvsem na vladne kroge, ki pre- življajo zadnje dni v skrajni nervoznosti. Dočim rušijo g. Vukičevića neprestane razprti v radikalni stranki, preti enaka usoda tudi g. Davidoviću in demokratski stranki. Pokret med davidovičevci v Sla- voniji in napoved korporativnega izstopa iz demokratske stranke na nedeljskem zbo- rovanju v Slavonski Slatini sta povzročila v vodstvu demokratske stranke veliko raz- burjenje, zlasti ker prihajajo enake vesti tudi iz Vojvodine. Tudi tam so demokra- ti silno ogorčeni, da Davidović ki je še ne- davno označeval Vukičevića kot največje- ga škodljivca države, sedaj tako vneto pod-pira njegov režim. V demokratskem klubu so se vršile danes neprestane konference, na kojih so razpravljali o tem, kako bi pre- prečili razpad stranke, ki grozi z vseh strani.

Enaka nevarnost grozi g. Davidoviću s

strani poslancev iz Južne Srbije. Danes je potekel rok, do katerega je g. Davidović obljubil spremembe na velikožupanskih mestih v smislu demokratskih zahtev. Nje- gova akcija pri g. Vukičeviću pa je ostala brezuspešna. Med demokratskimi poslanci iz Južne Srbije je zavladalo zato danes zvečer nepopisno ogorčenje. Odkrito so govorili, da bodo izstopili iz stranke, če g. Davidović iz tega ne izvaja konsekvenc in ne razbije koalicije z radikali. V skraj- ni zadregi si g. Davidović ni znal drugače pomagati, kakor da je izjavil, da bo še nocoj odpotoval v Južno Srbijo, da se na licu mesta osebno prepriča o dejanskem položaju. Kakor se izve, bodo odpotovali skupno z Davidovićem tudi minister Mijo- vić in poslanca Bogoljub Kujundžić in Božko Vlajić.

V okolici g. Vukičevića naglašajo, da g. Vukičević ni niti v stanju, da bi ugodil demokratskim zahtevam, zlasti kar se ti- če zamenjave velikih županov. S tem bi le še bolj razdražil sršenovo gnezdo v radi- kalskem klubu, kar bi njegov padec še bolj pospešilo.

Razkol med prečanskimi in srbijanskimi davidovičevci

Porazen vtis nastopa slavonskih demokratov v Beogradu. — Posvetovanja demokratskih voditeljev. — Tudi vojvodinski demokrati se bunijo

Beograd, 22. maja. c. Danes se je v pre- sedništvu demokratskega poslanskega kluba v Narodni skupščini vršila konferenca, ki so ji prisostvovali Ljuba Davidović, dr. Rybar, dr. Angelinović, veliki župan Kucić iz pri- morske krajške oblasti in mnogi drugi de- mokratski pravitli. Govorili so o položaju de- mokratske stranke v prečanskih krajih. Po- drobno so konferenci ni mogoče poznati. Pozneje je Ljuba Davidović izjavil novinar- jem na vprašanje, kaj pravi k napovedane- mu izstopu demokratov v osiješki oblasti iz stranke: »Videli bomo; v ostalem naj izstopi, kadar hoče.« Nadalje je g. Davidović izjavil, da se ne bo udeležil konference delegatov svoje stranke iz Hrvatske in Slavonije, ki se bo vršila 3. junija v Zagrebu, in je še dodal: Naj sklenejo sami, kar hočejo.

Ostali udeleženci današnje konference v demokratskem poslanskem klubu niso hoteli o njenem poteku dati nobenih podrobnosti, pač pa so izjavili, da se bodo udeležili kon- ference 3. junija v Zagrebu, na kateri se bo

do razpravljala vsa pereča vprašanja Davi- dovičeve demokratske stranke v prečanskih krajih.

Zagreb, 22. maja. c. »Novosti« poročajo iz Osijeka, da se je danes mudil v Slavonski Slatini Kosta Timotijević, ki je konferiral z dr. Orebom, predsednikom Davidovičeve demokratske stranke v osiješki oblasti. Iz Slatine je odpotoval v Osijek, kjer je imel posvetovanje s člani odbora demokratske stranke v Osijeku. Pred svojim povratkom v Beograd je Kosta Timotijević izjavil, da je dobil vtis, da je sklop slavonskih demo- kratov o izstopu iz Davidovičeve stranke definitivno.

Novi Sad, 22. maja. c. V nedeljo se je mu- dil tukaj bivši minister Dragutin Pecić, ki je imel konferenco z demokratskimi disidenti in je ob tej priliki med drugim izjavil, da je nezadovoljen s sedanjim političnim položa- jem. Poslanec Dragutin Pecić je zelo ostro napadal vlado, radi česar je njegov govor izzval v političnih krogih veliko pozornost.

Izjave treh radikalnih prvakov

Zanimiva sporočila Stepana Radića novinarjem. — Ne- vzdržna situacija v radikalnih vrstah. — Aca Stanoje- vić za nadaljevanje Pašičeve politike

Beograd, 22. maja p. G. Stjepan Radić je sprejel nocoj novinarje in jim podal sle- dečo izjavo:

Danes sem govoril s tremi radikalnimi prvaki. Prvi me je obvestil, da je bil g. Aca Stanojević danes o priliki poseta kra- lja v Knjaževcu sprejet v avdijenco. Po informacijah tega radikalnega prvaka je g. Aca Stanojević kralju v avdijenci izja- vil, da je on za nadaljevanje politike pok. Pašića, ki ima svoj izvor v oti dobi, ko je bil podpisan protokol o sporazumu s HSS (tkzv. Markov protokol). Pristavil pa je, da je pok. Pašić storil to nekoliko proti svo- ji volji. Danes pa je potreben sporazum s Hrvati z mnogo dobre volje. Prepričan je, da je to edino pravila državnja politika.

Drugi radikalni prvak mi je izjavil, da z posojilom, ki ga namerava najeti vlada v inozemstvu, ne bo nič, da pa je s tem ob- enem skopnela tudi Vukičevićeva vlada. Za- enkrat vam o tem ne morem ničesar več povedati in boste podrobosti izvedeli od vaših ljudi, ki ostanejo v Beogradu.

Tretji radikal, s katerim sem danes dolgo konferiral, mi je odkrito priznal, da bo v radikalnem klubu kljub vsem po- mirjevalnim akcijam prišlo do razcepa. Prav za prav to ne bo razcep v pravem pomenu besede, marveč se bo radikalna stranka otesla le omega, kar je gnilo. To je prepogoj za prepored te stranke v prav-

cu idej njenih ustanoviteljev. Izjavil sem mu, če je stvar taka, potem lahko prijateljsko sodelujemo. Pri tej priliki mi je ome- njen radikalni prvak tudi naglasil, da zna- ni memorandum glavnega odbora ne bo iz- ročen javnosti, odnosno radikalnemu klbu, ker je postalo to sedaj nepotrebno. Vukičević in njegov režim morata in bosta tudi brez tega izginila.

Razprava o poneverbah v Narodni banki

Beograd, 22. maja. p. Danes se je pri- čela pred tukajšnjim sodiščem razprava proti bivšemu blaginjavu Narodne banke Dragutinu Miljutinoviću, ki je obdolžen, da je poneveril 1 milijon dinarjev. Soobtože- na sta bivši sluga Narodne banke Milutin Gjorgjević in slušatelj medicinske fakulte- te Božo Božović. Za razpravo je vladalo v Beogradu ogromno zanimanje. Glavni ob- toženec Miljutinović je pri razpravi zani- kal vsako krivdo in izjavil, da si sploh ne more raztolmačiti, kako je mogla izginiti tako velika vsota. Obirno je dokazoval, da mu spričo njegovih dohodkov pač ni bilo potrebno si na nepošten način iskati pre- moženja. Tudi ostala dva obtoženca sta zanikala vsako krivdo. Razprava se bo ju- tri nadaljevala.

kušene, značajne in dalekovidne vodi- telje. In vendar so jo vrgli volilci, siti desničarske reakcije, v en koš s kom- promitiranimi meščanskimi strankami. To kaže, da so nemški demokratje pola- gali premalo važnosti na ustvaritev ve- likih strankinih kadrov in da je bila stranka kaznovana za to, ker so njeni voditelji prepošteni in se izogibajo de- magogije.

Navzlic temu pa je demokratska stranka s širšega vidika lahko zadovolj- na z izidom volitev, ker je zmazala nje- na politična linija. Ni dvoma, da pripa- de v bodočem režimu, čigar os bo soci- jalna demokracija, tudi nemškim demo- kratom važna vloga.

Nezaslišno ponašanje vlade napram čsl.-jugosl. medparlamentarni komisiji

Vukičevićevi ministri bojkotirajo zasedanje medparlamentarne komisije — Kako se je obnašala lani praška vlada

Beograd, 22. maja d. Zaradi nesporazuma je prišlo na včerajšnji prvi plenarni seji češkoslovaško-jugoslovenske parlamentarne komisije do malega incidenta med posl. Ra- dićem in dr. Kramářem (»Jutro« ga je za- beležilo. Op. ur.), ki pa je bil takoj likvi- diran. Vladni listi in vladni krogi si danes na vso moč prizadevajo predstaviti stvar kot nekako žalitev čeških parlamentarcev, kar je seveda smešno in demantirano že s tem, da so odnošaji med Radićem in čsl. delegacijo odnosno dr. Kramářem slej ko prej kar najprisrčnejši. Pač pa je treba ugotoviti, da je ponašanje vlade napram čsl. medparlamentarni komisiji skrajno žal- ljivo in omalovažujoče. Vlada zasedanje konference, ki je ogromne važnosti za na- daljnji razvoj bratskih odnošajev med Če- škoslovaško republiko in Jugoslavijo po- polnoma bojkotira ter se dela, kakor da bi je sploh ne interesiralo.

V vseh naših političnih krogih je izzvalo ogorčenje, da niti pri včerajšnji otvoritveni seji medparlamentarne zasedanja vlada ni bila zastopana, kakor bi to zahteval že najprimitivnejši takt, običajen menda tudi na Turškem in v Albaniji. Češkoslovaški gostje so seveda v tem oziru jako rezervirani, toda ni dvoma, da je postopanje Vu- kičevićeve vlade napravilo nanje najmuč- nejši vtis.

Ko se je zasedanje medparlamentarne ko- misije vršilo lansko leto v Pragi, je sma- trala čsl. vlada za svojo samo po sebi umevno dolžnost, da je posvečala sejam

svojo največjo pozornost. Pri otvoritveni seji so bili poleg predsednikov in podpre- sednikov obeh zbornic (pri nas seveda tudi skupščinsko predsedstvo ni moglo drugače, nego da se ravna po silajnem vzgledu g. Vukičevića in njegovih) zunanji minister dr. Beneš, ki je obenem zastopal obojelega min. predsednika Švehlo, minister prometa Najman, minister trgovine dr. Peroutka, minister narodnega zdravlja dr. Tiso in mi- nister Narodne obrane Udržal. Sejam pod- odborov so povrh stajno prisostvovali stro- kovni referenti poedinih interesiranih mi- nistrstev in so bili zlasti na seji ekonomske sekcije zastopani vsi gospodarski resori po kompetentnih načelnikih. Skratka čsl. vla- da je ves čas na naravnost manifestanten način kazala, kako veliko važnost pripisuje medparlamentarni komisiji, posvedočila pa je s svojo navzočnostjo tudi svoj respekt pred parlamentom ter izkazala čast zakonit- im zastopnikom jugoslovenskega naroda.

Vukičevićeva vlada postopa baš naspro- tno. Kakor g. Vukičević pri vsaki priliki kaže svoje nespoštovanje Narodni skupšči- ni, tako je očitno smatral za dobro, da podčrta svoj desinteresement napram skup- ni komisiji našega in čsl. parlamenta. »Šta se to nas tiče.« Vukičevićeva vlada sma- tra za zadostno, da povabi delegate čsl. parlamenta enkrat na dobro večerjo — pa mirna Bosna. Upravičeno je danes član opo- zicije dejal: »Ogorčeni smo nad takim po- stopanjem, toda predvsem nas je — sram.«

Zakon o državljanstvu v načelu soglasno sprejet

Razprava v plenumu zakonodajnega odbora. — Sprejet je bil že tudi v špecijalni debati ves zakon do prehodnih odredb

Beograd, 22. maja. p. Danes dopoldne so jo vršila plenarna seja zakonodajnega od- bora. Na dnevnem redu je bila razprava za- kona o državljanstvu, ki je bil pred dnevi v sekciji soglasno sprejet. Tudi plenum zakono- dajnega odbora ni imel posebnih težav, ker je bil to prvi zakon, izdelan tako vzor- no, da ni rabil nikakih večjih izpopolnitve. Plenum zakonodajnega odbora je po kratki debati zakon v načelu soglasno sprejel.

Pred prehodom na dnevni red je gosp. Svetozar Pribičević zahteval besedo in ostro grajal malomarnost vladne večine, ki ne pri- haja niti na seje Narodne skupščine, niti na seje skupščinskih odborov. Povsod mora opozicija skrbeti za kvorum, sicer bi sploh vse delo počivalo. Na njegovo zahtevo je nato predsednik odredil poimensko kontro- lo, medtem pa so skupščinski uslužbenci sklicali poslance vladne večine, tako da je bil končno podan kvorum in je zakonodajni odbor lahko pričel razpravo.

Uvodoma je podal notranji minister dr. Korošec krajši ekspozé, v katerem je med drugim poudarjal, da je bil načrt zakona o državljanstvu v sekciji soglasno sprejet. Ureditve državljanstva zahteva tudi ustava, ker imamo sedaj različne zakonodaje. Za- konski predlog je izdelan po najmodernejših principih in so pri tem vpoštovane tudi odredbe konvencije, sklenjene dne 6. aprila 1922 v Rimu. Ker se po ministrovem eks- pozéju ni nihče priglasi k besedi, je takoj sledilo glasovanje in je bil zakon v načelu soglasno sprejet.

Pri nato slednji špecijalni debati je gosp. Pribičević pri členu 2 zahteval, naj se sprejmejo določbe, po katerih se zabrani na- šim državljanom istočasno državljanstvo ka- ke tuje države. Dalje je zahteval, da se za- menja beseda pripadnik z besedo državljan.

Po krajši debati je bil ta predlog sprejet. Člen 28. je bil na predlog poslanca Pri- bičevića in dr. Budisavljevića sprejet v sle- deči stilizaciji: »Državljeni kraljevine SHS, ki stalno stanujejo izven kraljevine še nad 30 let po 21. letu starosti, a ne izpolnjujejo svojih obveznosti napram domovini, prene- hajo biti po tem roku državljani kraljevine SHS.«

Prihodnji členi do člena 53. so bili spre- jeti brez spremembe. Obširnejša debata se je razvila pri čl. 53, ki vsebuje prehodne odredbe. Dr. Korošec je naglašal, da se je o tem členu obširno razpravljalo že v sek- ciji in je bil sprejet v sledeči redakciji: »... Osebe, ki so imele na dan narodnega ujedinenja, t. j. dne 1. decembra 1918., državljanstvo prejšnje kraljevine Srbije, od- nosno kraljevine Crne gore, in osebe, ki so bile dne 1. januarja 1910. pristojne v občini na ozemlju bivše Avstroogrške, ki je postalo sestavni del kraljevine SHS in so to domo- vinsko pravico obdržale do dne, ko stopi ta zakon v veljavo...«

Posl. Pribičević je v debati zahteval, da se naj, če se že naštevajo državljani kralje- vine bivše Srbije in Crne gore, omenijo tudi državljani kraljevine Hrvatske in Slavonije, ki je imela v smislu pogodbe, sklenjene z Avstrijo, svojo posebno državnopravno in- dividualnost in se potemtakem Hrvatske in Slavonije ne more vzporediti z ostalimi po- krajjinami, ki te pravice niso imele. Dr. Ko- rošec je predlog v imenu vlade odklonil, naker se je razvila obširna debata, v katero so posegli poslanci dr. Drlijević, Voja Lazić in dr. Rybar, ki so vsi podpirali predlog po- slanca Pribičevića. Ker ni prišlo do spora- zuma, je bila seja prekinjena in se bo na- daljevala jutri ob 10. dopoldne.

Posledice japonske intervencije na Kitajskem

Samozavestni japonski očitki Zedinjenim državam. — Ostra ameriška protestna nota. — Zanimiva Čičerinova izjava

Tokio, 22. maja (lo) Listi z obžalovanjem komentirajo odgovor državnega tajnika Kellogga na izjavo japonske vlade glede ohranitve miru v Mandžuriji in izjavljajo, da ameriški uradni krogi ne cenijo pravilno japonskih intencij v Mandžuriji. List »Asa- hio« očita ameriškim Zedinjenim državam, da vodijo imperijalistično politiko v Nica- ragui in da nimajo nobene pravice vmeša- vati se v japonske zunanje politične zadeve List »Nišiniši« izjavlja, da so bolazni ame- riškega državnega tajnika Kellogga neutre- meljene in opozarja Zedinjene države na angleško noto Ameriki, v kateri si je an- gleška država rezervirala prostost akcije v gotovih kitajskih pokrajinah, v katerih bi bili eventualno ogroženi življenjski angle- ški interesi.

London, 22. maja (lo). Na današnji seji spodnje zbornice je poročal podtajnik za notranje zadeve Locker Lampson o polo- žaju na Kitajskem in izjavil, da južnokitaj- ske čete niso proti Pekingu in Tientsinu veliko napredovale. Po najnovejših poroči- lih drže severne kitajske čete črto južno Paoingfu. Pred kratkim je bil odposlan iz Sanghaja en bataljon angleškega voja-

štva v Veljaivel. To gibanje angleškega vojaštva je bilo odrejeno v prvi vrsti iz zdravstvenih ozirov, da se proži angleškim četam zdravjeje podnebje, in da bodo na razpolago v slučaju potrebe za obrambo angleških državljanz in angleškega imet- la v Tientsinu od katerega so oddaljene dan hoda.

Moskva, 22. maja (be) V razgovoru z novinarji je izjavil Čičerin, da se sovjetska Rusija ne bo vmešavala v kitajske notra- nje zadeve. Čičerin je tudi priznal, da ja- ponske čete niso udrle v sovjetsko konce- sijo v Pekingu.

Sanghaj, 22. maja (be) Ameriška vlada je odposlala vladni v Nankingu ostro noto, v kateri protestira proti umoru dveh ame- riških misijonarjev in preti, da bo v slučaju, ako se ti dogodki ponove nastopila z vo- jaško akcijo.

Gospa Jeritza užaljena

Dunaj, 22. maja. (du) Operna pevka Ma- rija Jeritza je odločila častno članstvo dunajske državne opere in izjavila, da ne bo nikdar sodelovala pri tej operi, ker ni prešla povodom gostovanja pariške opere odlikovanja častne legije.

Nespremenjene smernice KDK

Komunike o sinočnjem sestanku obeh predsednikov

Enotni pravci v politiki srednjeevropskih agrarnih strank. — Posojilo dobimo preko Društva narodov? — Nadaljevanje borbe proti g. Vukičeviću. — Neumevanje pravih ciljev KDK.

Beograd, 22. maja. Sinoči od 8. do 11. se je vršila na stanovanju gosp. Svetozarja Pribičevića konferenca obeh voditeljev KDK, o kateri je bil danes izdan sledeči komunikat:

«Na sinočni triurni konferenci je g. Stepan Radić obvestil g. Pribičevića o grupaciji seljaških strank v Srednji Evropi, to je na Poljskem, v Rumuniji, Bolgariji, Jugoslaviji in Češkoslovaški in ga seznanil s sklepi, ki so bili sprejeti na kongresu agrarnih strank v Prazi in ki bodo čimprej izvedeni. Osnovo tvori sklep, da morajo seljaške stranke tam, kjer so na vladi, utrditi svoj položaj, kjer pa niso v vladi, iskati stikov s sorodnimi strankami in v sporazumu z njimi čimprej stopiti v vlado, kjer morajo predvsem prevzeti skrb za gospodarska in kulturna vprašanja seljaškega naroda. — Seljaške stranke morajo stremeti za svobodo, demokracijo, za ojačenje miru in za gospodarsko obnovo države.

G. Radić je nadalje seznanil gosp. Pribičevića z zaupnimi informacijami, ki jih je prejel iz Londona, Pariza in Zeneve glede našega investicijskega posojila. Glasom teh informacij najetje posojila še ni gotova stvar. Gosp. Radić je navedel tudi razloge, zakaj pogajanja še niso zaključena. V resnih diplomatskih in političnih krogih na zapadu obstoja namera, da se dovoli Jugoslaviji posojilo preko Društva narodov, da se na ta način prepreči razmetavanje denarja za ogromne provizije in druge korupcijske namene.

G. Svetozar Pribičević pa je obvestil g. Stepana Radića o notranjopolitični situaciji zlasti v Srbiji ter ga opozoril na

to, da sta bila na znane medstrankarske shode v Šumadiji povabljena tudi oboje voditelja KDK, ki pa se temu poziv nista mogla odzvati. Pokazalo se je, da so bili vsi ti shodi na zelo spreten način spremenjeni v nekatere shode radikalne stranke in da je imel na njih glavno besedo radikal Nasta Petrović poleg zemljoradnika Tupanjanina in bivšega komuniste Radovanovića. Govorilo se je največ o razdolžitvi kmetov, ki pa se ne more izvesti dokler ne pade sedanji sistem in režim srbijske hegemonije, glavnjače in plačkanja.

Po vsestranski razpravi o situaciji sta oboje voditelja znova potrdila sklep, da opozicija poostri borbo proti gosp. Vukičeviću, kakor tudi proti nameravani inozemskemu posojilu, s katerim hoče g. Vukičević organizirati državljansko vojno, ne samo proti Hrvatim in prečanom v obče, marveč tudi proti onim radikalom, ki se mu nočejo slepo pokoriti. KDK bo z vsemi sredstvi, ki so ji na razpolago, nadaljevala borbo proti sedanjemu režimu in proti temu posojilu, tako v Narodni skupščini kakor med narodom.

Oba predsednika sta končno ugotovila, da niti najbolj objektivni radikalni še danes ne razumejo pravilno borbe, ki jo vodi KDK proti režimu, temveč domnevajo, da je glavni in edini cilj te borbe vstop prečanov v vlado, in ne morejo razumeti, da gre v prvi vrsti za ureditev državnih financ, za spremembo davčne zakonodaje in uprave, za razširjenje samouprave in za sistematično reševanje gospodarskih in kulturnih vprašanj seljaškega naroda, predvsem pa za poštenje, svobodo in popolno enakopravnost.

savosnih obrazložen, da morajo vsi demokratični elementi na Hrvatskem se pridružiti delu KDK.

Formalno odločitev glede izstopa celokupne slavonske oblastne organizacije DS iz Davidovićeve stranke bo padla, kakor smo že poročali na zboru delegatov 28. t. m.

Zakon o univerzah

Zagreb, 22. aprila. «Jutarnji List» poroča, da je komisija za izdelavo zakona o univerzah izdelala svoj nacrt in ga predložila prosvetnemu ministru Milanu Grobu, ki ga je z malimi stilističnimi spremembami sprejel v celoti ter ga bo v par tednih predložil Narodni skupščini v odobritev. Po dobrih informacijah določa novi zakonski predlog o univerzah, da se veterinarski fakulteti iz Beograda in Zagreba premeštita v Zemun, ker v Beogradu in Zagrebu ni veterinarskih klinik, dočim so v Zemunu zaradi velike garnizije dani vsi pogoji za veterinarsko kliniko. Poljedelska fakulteta se od veterinarske ne bo ločila, ker je z njo v najtesnejši zvezi, ter se bo spojila z beograjsko, dočim bo gozdarstva fakulteta ostala v Zagrebu kot samostojna in se bo združila z beograjsko, ki bo premešćena v Subotici in filozofska fakulteta v Skoplju. Za nadomestilo bo Subotica dobila srednjo kmetijsko šolo. Po informacijah «Jutarnjega Lista» bo prosvetni minister še enkrat pregledal zakonski nacrt preden ga bo predložil Narodni skupščini.

Čsl.-jugosl.medparlamentarna konferenca

Beograd, 22. maja. p. Danes dopoldne sta obe sekciji, t. j. kulturna in gospodarska naše in češkoslovaške medparlamentarne delegacije nadaljevali razprave o večeršnjih referatih na plenarni seji. Obe seji sta bili tajni in ni bilo o poteku in sklepih razprav izdano nikakoli obvestilo. Opoldne je priredila mestna občina v hotelu «Srbski kralj» na čast gostom svečan banket. Popoldne je kulturna sekcija nadaljevala razpravo. Seja je bila nato ob 5. prekinjena, nakar so se vsi člani delegacije udeležili čajanke, ki jo je priredil češkoslovaški poslanik g. Šeba. Zvečer ob 8. je bil v hotelu «Palace» banket, nakar so člani naše in češkoslovaške delegacije odpotovali preko Sarajeva v Dubrovnik, kjer se bodo razprave nadaljevale in zasedanje zaključilo.

Zopet prometna mizerija

Sarajevo, 22. maja. p. Premogovnik v Zenici je zaradi prevelikih zalog izkopenega premoga ustavil delo za nekoliko dni, v katerih rudarji ne bodo prejeli plač. Premoga je v Zenici nakopičenega za nad 600 vagonov, ker železniška direkcija ne dostavlja vagonov pravočasno. Delavska zbornica v Sarajevu je posredovala pri prometnem ministru, da bi se dali potrebni vagoni čimprej na razpolago.

Madžarska in Mala antanta

Rothermere v Angliji osamljen

Budimpešta, 22. aprila. s. V poslanski zbornici je danes govoril k. a. p. Rothermere, ki je v svojem govoru izjavil, da se more na Madžarskem brezdomno ugotoviti napredki na polju relativne konsolidacije. O konvencijah konsolidacije pa z ozirom na trianonske meje in ker obstoja ustavnopravni provizorij, seveda ne more biti govora. Potrebno bi bilo, da bi vlada in stranke, ki jo podpirajo, sprejemale in izgradile svojo politiko.

Grof Appony se je nato bavil z zunanje-političnimi vprašanji ter je izjavil:

V krogih Male antante, zlasti na Češkoslovaškem, se uveljavljajo prizadevanja, da bi se Madžarska prisilila v podunavsko konfederacijo, kar bi pomenilo, da Madžarska prostovoljno priznava vsiljene in priključne in da se podvrže hegemoniji, ki ima za cilj samo njeno izkoriščanje. Govornik je nato odobril izjave, ki jih je pred meseci dal ministrski predsednik, da o kakem vzvodnem Locurnu ali o kakik konfederaciji za Madžarsko pri sedanjih mejah ne more biti govora. Vzroki težav, ki se pojavljajo pri uporabi madžarskih produktov v sosednjih državah, so politični, ker hočejo Madžarsko gospodarsko uničiti. Madžarska mora tudi v bodoče storiti vse, da bo mogla zaključiti trgovinske pogodbe. Govornik je končno zahteval uvedbo tajne volilne pravice, ker bi se s njo uvrstili tudi zunanje-politični položaj Madžarske.

Socijalnodemokratski poslanec Malasits je izjavil, da njegova stranka cení in spoštuje vsakega, ki se zavzema za Madžarsko, borej tudi lorda Rothermerea in njegovega sina. Bojimo se pa, je nadaljeval govornik, da se bodo pretirane svečanosti spravile v pravcato pijanost in da bo eventualna brezposelnost sedanjih nad tembolj razočarala. Harmsworth je prišel semkal, da bi videl, kaj je trianonska pogodba pri nas napravila. Vidi pa samo svečanosti. Umetno mu skrivajo dejstva. S tem se Madžarski ne napravi nobena usluga ter se v inozemstvu in tudi pri Harmsworthu povzroča napaki vtisi. Še večeraj je pisal neki list, da očejo izvoliti Harmswortha za madžarskega kralja. (Smeh.) Madžarskemu narodu ne sme vtepati v glavo, da ga bo lord Rothermere kot drugi Mojzes dovedel do Velike Madžarske.

Budimpešta, 22. aprila. s. Harmsworth je davi dospel v Debrecin, kjer so mu priredili izredno prisrčen sprejem.

Praga, 22. aprila. d. Prosvetni minister dr. Hodža je dal na čast Setonu Watsonu diner, katerega so se udeležile razne osebnosti iz političnih, znanstvenih, gospodarskih in umetnostnih krogov. Med drugimi so bili prisotni angleški poslanik sir Macley, trgovinski minister Novak, kancelar Samal, pooblaščen minister Krofta id. Minister Hodža je v svojem pozdravnem govoru naglasil delovanje Setona Watsona ter dejal, da so njegova dela o nacionalnih problemih Madžarske in Jugoslavije trajen spomenik.

Prof. Seton Watson se je zahvalil v daljšem govoru, v katerem je dejal, da lord Rothermere nikakor ne predstavlja angleškega javnega mnenja, da je njegova kampanja v Angliji ostala brez uspeha in da je «Daily Mail» zadnje mesto, na katerega bi se resni opazovalci zunanji zadev obrnili za nasvet ali za informacijo. Lahko vas zagotavljam, je izjavil Seton Watson, da v Angliji nismo tako navti in da resni ljudje nimajo namena pričeti v Srednji Evropi fantastične pustolovščine. Naš glavni smoter je tesno sodelovanje z vsemi ljudmi dobre volje, in sicer v interesu miru in sprave na podlagi obstoječih pogodb.

Končno je dr. Oreb odločno odklonil poskušne, ki so bili napravljeni iz vrst zagrebških Davidovičevcev glede sodelovanja s federalisti ter je ob pritrjevanju vseh

Položaj po nemških volitvah

Velike izgube klerikalnih strank. — V Parizu smatrajo levičarski uspeh v Nemčiji za resno voljo do sporazuma s Francijo in za nadaljevanje locarnske politike

Berlin, 22. aprila. dg. Največje presenečenje pri nedeljskih volitvah so izgube obeh klerikalnih strank, centroma in bavarske ljudske stranke. Od 88 mandatov, ki sta jih imeli v zadnjem državnem zboru, sta izgubili 10. Celo v poresko-westfalskem volilnem okrožju sta izgubili mnogo glasov. Te izgube centroma v njegovi dosedanj najmočnejši trdnjavi so mogoče najlotesantnejši pojavi nedeljskih volitev. V enem volilnem okrožju Düsseldorfa je centrum izgubilo 37.000 glasov. Tudi izgube na Wirtenberškem in na Badenskem, kjer je centrum dosedaj dominiral, so velikanske. Bavarska ljudska stranka je celo izgubila v Zgornji Bavarski, ki je bila dosedaj ena najbolj katoliških držav. Vse te izgube so skoraj izključno šle v korist socialnih demokratov in komunistov.

Kljub enemu milijonu novih volilcev bo prišlo samo 489 namesto 493 poslancev prejšnjega državnega zbora. To dejstvo utemeljuje s tem, da so se na Pruskem vzdržali glasovanja in s tem, da mnogo manjših strank ni dobilo mandatov. Značilno je, da narodni socialisti kljub velikemu prizadevanju niso mogli doseči nikakega uspeha. «Völkische», ki so imeli dosedaj 14 mandatov, bodo zastopani z 12 narodnimi socialisti, dočim je blok poslanca Grätzja popolnoma propadel. Temu nasproti pa bo delavstvo zastopano s 150 socialnimi demokrati in 54 komunisti, to je sila, ki je dosedaj še niso imeli v parlamentu, ker so pri zadnjih volitvah imeli 176, pri volitvah v maju 1920 pa 189 mandatov.

Državna vlada bo definitivno sklepala o demisiji šele tedaj, ko bodo znani končno-voljavni voilni izidi. Državna vlada tudi tedaj ne bo odstopila, temveč bo vršila posle do sestanka novega državnega zbora, ki se pričakuje za 12. julija. To stališče utemeljuje s potrebo, da mora vlada tudi po ostavi ostati kot poslovna vlada na svojem mestu.

Vsi voditelji strank so bili zopet izvoljeni. Izvoljen je tudi glavni urednik «Vossische Zeitung» Bernhard, ki je prodir v Potsdamu. Med nemško nacionalnimi kan-

didati bi bilo omeniti generala v. Lettowa Vorbeck, ki je znan iz kolonialnih bojev v Afriki.

Od znanih parlamentarcev so izvoljeni: socialni demokrati: bivši minister Robert Schmidt, bivši minister Lipinski, deželni predsednik n. r. Erich, bivši ministri dr. David, Sollmann, Severing, Wels in Schumann; demokrati dr. Kälz in Wieland; nemško nacionalni ministri: Keudell, Herzt, Schiele, dr. Koch, Bazille, dalje Wallraf, Graef, dr. Huggenberg in Bruhn; člani centroma dr. Marx, dr. Wirth, Stegerwald, Guérard, Joes, dr. Hermes, dr. Kaas, Schreiber in Herold; člani nemške ljudske stranke dr. Stresemann, grof Stolberg, kontra admiral Bränninghaus, minister dr. Becker in dr. Moldenhauer; komunisti Thaelmann, Pick, Stöcker in Maslowski.

Pariz, 22. maja. s. K izidu nemških volitev piše «Matin»: Nacionalisti nimajo niti pravice, niti upanja, da bi še dalje ostali v vladi. «Journal» pravi: Glavni uspeh volitev je, da je tri četrtine nemškega prebivalstva odobrilo dr. Stresemannovo zblizvalno in mirovno politiko. «Quotidien» pripominja: Ako obstoja taka volja za mir, kakor so pokazale zadnje volitve, ali ne bi bilo pravično, porabiti vsako priliko, da bi se uredile difference, ki obstojajo med obema državama in da bi se od obeh držav lojalno inaugurirala doba zblizanja? Leon Blum piše v socialističnem «Populaire»: Pravica miru in nemško-francoskega zblizanja je zmagala. S ponosom moramo sedaj izjaviti, da je to naše delo. Nam ni potrebno, da oporekamo ženevskim in locarnskim lavorikam Brianda in dr. Stresemannu. Ta dva sta bila že dovolj počakana. Toda mi francoski socialisti in nemški socialni demokrati smemo na to opozarjati, da smo trpeli za mr.

Moskva, 22. maja. g. Listi pozdravljajo izid nemških volitev. «Pravda» piše, da so nedeljske volitve doprinesle dokaz, da narašča revolucionarno gibanje v Nemčiji. Govorice o umirajočem nemškem komunizmu so dobile hud udarec.

V Grčiji se pripravljajo važni dogodki

Finačni minister Kafandaris je s svojo ostavko izzval ministrsko krizo. — Venizelos in njegovi pristaši prihajajo zopet na površje. — Demisija celokupne vlade. — Venizelos prevzame vodstvo liberalne stranke

Atene, 22. maja. (lo.) Finančni minister Kafandaris je demisioniral. Mogoče je, da bo zbornica razpuščena in razpisane nove volitve. Ostavka Kafandaris se spravlja v zvezo s povrnitvijo bivšega ministrskega predsednika Venizelosa v politično areno, kateremu odredka Kafandaris vsako pravico do vmešavanja v grške politične razmere. Venizelos razvija zadnje čase na Grškem močno politično propagando in bo imel v kratkem v Galixidi v bližini Itege važen političen govor.

Atene, 22. maja. g. Vlada je v ministrskem svetu, ki se je vršil nocoj, podala ostavko, Venizelosovi pristaši nameravajo prirediti tudi protestne demonstracije. Sestavo nove vlade bo najbrže prevzel Venizelos, ki namerava razpuščiti parlament in za mesec julij razpisati nove volitve, ker se smatra rekonstrukcija sedanjega Zaimisovega kabineta pač nemogoča. Razčiščenje položaja, ki je nastal z nastopom Venizelosa, se pričakuje za konec tedna. Kakor javljajo listi, namerava Venizelos izvesti naslednji vladni program: znižanje direktnih davkov, revizija sedanjega davčnega sistema, gotova rezerva v finančni politiki, razpust zbornice in senata ter razpis novih volitev, revizija ureditev državnih dolgov in izboljšanje varnostnih razmer v provinci in na Kreti.

Atene, 22. maja. g. Politični položaj je označen z oficijelno Venizelosovo izjavo, v kateri je napovedal, da bo prevzel vodstvo liberalne stranke in se vrnil v aktivno politiko.

Ta korak starega državnika bo imel za posledico, da bo prešlo vodstvo najmočnejše stranke iz rok Kafandaris v roke Venizelosa. Zdi pa se, da Venizelos nima namena nadaljevati vladi naklonjene politike Kafandaris.

V svoji izjavi naglašja Venizelos, da je zaradi notranjopolitičnih dogodkov prisiljen, da mora svoj sklep, da se ne bo več udeleževal aktivne politike, preklicati in zopet prevzeti vodstvo liberalne stranke. Nevarnost, ki preti republikanskemu režimu, in potreba, da se vzdrži mir in red, sta ga dovedli do tega, da bo zopet prevzel krmljo v svoje roke. Venizelos hoče ščititi Grško pred anomalijami, katerih noče biti konec.

Vladni krogi skušajo Venizelosa pridobiti, da bi prevzel mesto državnega predsednika, ker je Konduriotis že česče ponujal svojo demisijo. Venizelos pa očitno noče prevzeti teza mesta, ker namerava združiti v svojih rokah vso vladno moč. V Atenah ni več tajnost, da vodstvo liberalne stranke ni prešlo brez boja v Venizelosove roke. Kljub temu ostane Kafandaris začasno še na svojem mestu.

Nocoj se vrši izredno strankino zborovanje liberalne stranke, na katerem bo Kafandaris poročal o svoji demisiji kot predsednik stranke in jo utemeljil s krizo vlade. Že danes je gotovo, da bo 30 članov liberalne stranke, ki niso prijatelji Venizelosa, izstopilo iz stranke in ustanovilo s Kafandarisom na čelu

novo stranko republikanskega napredka. Danes se sestane ministrski svet, ki se bo posvetovalo o politični situaciji. V zvezi s tem bo ministrski svet vzel na znanje poročilo ministrskega predsednika o demisiji vlade. Kakor se izve, je Kafandaris zaprosil za avdienco pri ministrskem predsedniku, da mu izroči prošnjo za demisijo. Na seji zbornice bo predsednik zbornice prečital pismo ministrskega predsednika, v katerem zahteva zaradi ministrske krize odgovoditev parlamenta.

O možnostih rešitve ministrske krize so mnenja zelo deljena. Prometni minister je izjavil vašemu dopisniku, da je edina rešitev krize v tem, da sestavi vlado Venizelos. Zdi se pa, da Venizelos temu načrtu ni naklonjen, ker noče prevzeti odgovornosti za notranjopolitično krizo. V tem primeru bi bilo pričakovati novih volitev, pri katerih bi Metaxas kot šef Eleftieron opozicije pristopil k Venizelosu. Predsednik republikanske unije Papanastasiu je izjavil svojim političnim prijateljem, da mora Zaimisova vlada pasti, ker je izgubila zaupanje javnega mnenja. Obenem napoveduje izrazito republikansko vlado.

Velike letalske nesreče

Marseille, 22. aprila. s. Letalo 35. letalskega polka se je večeraj prevrnilo pri pristajanju. Pilot je bil težko ranjen in je kmalu nato umrl.

Wiebarg, 22. maja. (be.) V bližini mesta sta zadeli drug ob drugo dve letali. Eno letalo je padlo v sredino mesta. Letalec je bil ubit, štirje potniki pa so ranjeni.

Žrtve hamburške eksplozije

Hamburg, 22. aprila. s. Tekom večerajšnje dne se je prijavilo v bolnico še 49 oseb, ki so bile zastrupljene s fosgenovim plinom. Skupno je v bolnici 230 oseb. Stevilo mrtvih znaša v Hamburgu 6, k temu pridejo še trije mrtvi izven Hamburga.

Tragična ekskurzija

Salzburg, 22. aprila. s. Danes ob 2. poludne se je v tvornici kisika Klein Gmein dogodila eksplozija. Djaki gimnazije so pod vodstvom profesorja napravili ekskurzijo v tvornico, kjer so delali poskuse s tekočim kisikom. Pri tem so dajali lepenko v kisik. Po nesreči je padla goreča lepenka v sod s kisikom, nakar je nastala eksplozija. Več dijakov in profesor je bilo težko ranjenih, več pa lahko.

Žrtve rudarske katastrofe

Braunsville, 22. maja. (be.) Iz premogovnika Mather so potegnili dosedaj 76 trupel. V rovu je še 150 oseb, ki so najbrže valed eksploziji že mrtve.

Velika elementarna katastrofa

Laredo, 22. aprila. s. (Texas). Vihar s točo je uničil tukajšnje pokrajino. Stiri osebe so mrtve, približno 50 pa jih je več ali manj težko ranjenih.

Smola francoske jahalke

Budimpešta, 22. aprila. s. Francoska jahalka D'Orange je brzajavno sporočila, da je prestopila madžarsko mejo, da pa ne more nadaljevati svoje ježe, ker je sedlo odrgnilo konja.

Strahovita obsodba Davidovićeve politike

Senzacionalne izjave predsednika osiješke oblastne organizacije Demokratske stranke

Davidovičevi demokrati v prečanskih pokrajinah smatrajo, da so prodani radikalom in vpreženi v hegemonistični voz. — Pridružiti se hočejo borbi KDK za ravnopravnost

V večeršnjem «Jutru» smo objavili kratko brzajavno poročilo o sestanku Davidovičevskih prvakov osiješke oblasti, ki ga je sklical v nedeljo v Slavonsko Slatino predsednik oblastne organizacije DS in član njenega beograjskega glavnega odbora dr. Ivan Oreb. Na tem sestanku je bilo soglasno sklenjeno predložiti zaupnikom stranke izstop iz DS ter pridruženje KDK. Osiješka oblastna organizacija je ena najmočnejših, kar jih ima DS v prečanskih krajih — dala je pri zadnjih volitvah Davidovičevemu kandidatu posl. dr. Ribariju nad 5600 glasov. Danes objavljamo govor doktorja Oreba, ki je važen za spoznavanje razpoloženja in onih prečanskih krogih, ki so dosedaj še stali v vrstah DS ter se niso pridružili borbi KDK. Globoko razočaranje, ki veje iz dr. Orebovih besed, govori za sebe in ne potrebuje nobenega komentarija. Ono je dokaz, da današnji režim izgublja v vrstah vseh resnih in treznih politikov v prečanskih krajih svoje zadnje postojanke.

Dr. Oreb je v svojem govoru izjavil: Vse kar se je zbralo v dem. stranki v osiješki oblasti, je šlo pod okrilje te stranke samo v interesu naroda, izražajoč s tem edino svojo težnjo, da sodeluje pri urejevanju države, da bo naša država silna in močna, da se bo narodu godilo dobro. Verovali smo ne samo v program, marveč slepo tudi voditelju g. Ljubi Davidoviču. Doprinašali smo velike žrtve. Polagali smo zlasti nani vse svoje nade. A bilo je vse zaman. Če bi še nadalje kaj pričakovali od Davidoviča, bi varali samega sebe in vse one poštene ljudi, ki so se zbrali okrog nas. Ti ljudje so bili prepričani, da bo s pomočjo demokratske stranke zavladal v državi red in enakopravnost. Zgodilo se je baš nasprotno: razmere so od dne do dne hujše in slabše. Kaj pa je danes naša stranka? (Medicli: «Štataža radikalov!») Kot pošten človek ne morem ostati dalje v taki stranki, ki me niti ne dopušta niti moja vest, niti moje poštenje in ker ne morem varati poštenih ljudi.

Visoko spoštujoč demokratsko ldejo sem stal vedno na stališču, da pri nas ne sme biti vladajočih in zatiranih. V tem prepričanju so me še bolj utrdile in navdušile lepe besede g. Ljube Davidovića. Ne samo enkrat je naglašal, da more našo državo urediti samo demokratska ideja, a leta 1925 je g. Davidović v ravno tej dvorani izjavil sledeče: «Imamo posla s plačkalši. Borba je težka, toda smaga je blizu in treba je vztrajati do konca. Če ne bo nihče drugi vztrajal bom vztrajal jaz! Kdor se noče boriti, naj se umakne! Kdor je utrujen, naj se odpovle! Demokratski osiješke oblasti smo vzeli te besede g. Davidovića tako kakor so bile izgovorjene. Toda kaj se je zgodilo? Odzvali smo se pozivu g. Davidovića in zbrali vojsko 5600 volilcev, ki smo jih poslali na bojišče pri zadnjih volitvah, da pomagamo dobojevali borbo. Toda g. Davidović je prvi odšel na odmor. Mesto borbe

proti reakciji je zgradil «čvrsti grad» z Veli Vukičevićem, z ravno istim Vukičevićem ki ga je pred volitvami napadal kot najslabšega človeka.

S kom in proti komu je g. Davidović zgradil ta «trdni grad»? Za reakcijo, plačkanje in proti demokraciji! Nas je g. Davidović enkrat spravil na led o priliki znanega zagrebškega kongresa, ko je priznal potrebo revizije ustave. To je bilo le slepilo. kajti če bi g. Davidović mislil resno, bi dvignil svoj glas za revizijo ustave in ne bi molčal. Celo radikalni centurmasi govore o reviziji samo g. Davidović molči. Vidovdanska ustava ni najboljša. Spričo sedanjega režima lahko rečemo, da so se izpolnile napovedi pokojnega Frana Supila iz leta 1917 v znanem memorandumu siru Edwardu Greyu: «Če bodo v tej državi potisnjeni Hrvati na pozicijo, kakoršno imalo v Avstro-Ogrski, potem to za njih ne bo osvobodjenje, marveč nadaljno suženstvo». Zali-bog je danes res tako. Tukaj javno ugotavljam, da Davidovičeva demokratska stranka po svojem delu in udeistvovanju ni demokratska, marveč prav tako reakcionarna kakor je radikalna stranka. Dem. stranka ni jugoslovenska, marveč srbijska. stranka beograjske čaršije, ravno tako kot radikal.

Tako smo končno prišli do prepričanja, da moramo obsoditi vodstvo demokratske stranke in njegovega voditelja Davidovića. Njim je jugoslovenstvo le krinka za hegemonijo srbijsanstva in za plačkanje države. Izjavljam, da prekinjam vse zveze z demokratsko stranko. Demokrat ostajem. dokler bom živ, toda o tej demokratski stranki nočem ničesar več vedeti. Izstopam iz stranke in prekinjam z njo vse zveze, ker je ta stranka skrajno korumpirana, izključno regionalno srbijska in ker hočem biti pred narodom in pred svojo vestjo čist.

V demokratski stranki Ljube Davidovića ni mesta za poštenjake in Jugoslovene. Mnenja sem, da je nujno potrebno, da mi v osiješki oblasti prekinemo vse zveze z demokratsko stranko, da usmerimo svoje delovanje v skladu s potrebami te pokrajine in da sodelujemo z onimi strankami, ki nam priložijo garancijo, da bo končno tudi pri nas zavladal red in poštenje. V tem smislu bom delal vedno in povsod in prepričan sem, da bodo našemu vzgledu sledili vsi prijatelji in pravi demokrate iz vse Hrvatske in Slavonije.

Naj ponovim samo še to, kar je ponovno izjavil Davidović: «Bratje, kakke fronte so to: hrvatska, srbska in slovenska. Te fronte so popolnoma odveč. Vsi pošteni državljani spadajo v eno fronto, to je fronto proti — radikalom!

A danes ravno isti g. Davidović vzdržuje in podpira to radikalno stranko. Za to odredkam Ljubi Davidoviču vsako avtoriteto in nočem niti o nlem, niti o njegovih demokratski stranki ničesar več slišati.

Končno je dr. Oreb odločno odklonil poskušne, ki so bili napravljeni iz vrst zagrebških Davidovičevcev glede sodelovanja s federalisti ter je ob pritrjevanju vseh

Veliki dnevi kmetske demokracije v Pragi

Praga, 19. maja

V dneh od 15. do 20. maja proslavlja češkoslovaška kmečka demokracija, ki jo tu predstavlja sijajno organizirana Republika stranka poljedelcev in malih kmetov, 10letni obstoj svoje države češkoslovaške republike. Ob tej priliki se je otvorila v Pragi narodno-gospodarska razstava, se vrši mednarodni kongres kmečkih pokretov v Evropi, manifestacija podeželskega ljudstva iz vse države, polaganje kamnov spomeniku Přemysla orača, nadalje zgradbi novega poslopja za poljedelsko ministristvo ter cela vrsta kongresov, inženjerjev, zdravnikov, zadržanarjev itd.

Praga je slavnostno odeta z zastavami. Naval ljudstva in inozemcev je velikanski, ogromen organizacijski aparat je na delu, da uredi vse potrebno. Vlak prihaja za vlakom na Wilsonov in Masarykov kolodvor. Iz vsakega se vsule ljudstva kakor roj čebel iz ulnikov. Tu vidiš najrazličnejše narodne noše iz Slovaške, Podkarpatske Rusije in Morave, Šlezije, vzhodne in zapadne Češke. Po vseh cestah, ki vodijo v Prago, dohaja kmečko ljudstvo tudi peš, da pokaže svoje organizacije, vidi razstave ter manifestira svojo voljo obvladati in utrditi svojo, tako težko priborjeno narodno, državno, a tudi socialno svobodo.

Iz inozemstva so poslane bratske in sorodne organizacije ter stranke ugledne delegacije v Prago. Iz Francije je prišla čilanska deputacija Francoske agrarne stranke pod vodstvom predsednika Fleurant-Agricola in senatorja Faurea. Iz Anglije je navzoč vseuč. prof. David Mitran, iz Holandije sta prišla zastopnika poljedelske zveze A. Braat in dr. Vervoorn, iz Rumunije zastopnik romunske narodne kmečke stranke s znanim poslancom Janom Mihalakejem na čelu. Kmečko demokratska koalicija iz Jugoslavije je posebno številno zastopana. HSS Stjepan Radić na čelu, iz Slovenije so tu posl. Pucelj, A. Prepeluh, predsednik kmetijske družbe Sancin in drugi. Z St. Radićem sta prispeli tudi dve hrvaški seljaški pevski družbi v divnih narodnih nošah. Vsi inozemski delegati so gostje bratov Čehov, ki jih tako rekoč nosijo na rokav. Zlasti delegati iz Jugoslavije so povsod predmet največje pozornosti.

V čast gostov je priredila češkoslovaška poljedelska akademija svečano sejo v dvorani »Doma Zemědělské Osvěty«. Predaval je prosvetni minister dr. Milan Hodža o skupnem delu poljedelskih intelektualcev s mednarodnega vidika. Silno interesantno predavanje je imel evropsko znani učenjak g. prof. dr. Julij Stoklasa o »Smereh in ciljih moderne poljedelske znanosti v češkoslovaški republiki«. Njegovo predavanje je izzvenelo v tem, da bo že v bližnji bodočnosti človeštva največja skrb celotne družbe, kako prehraniti človeštvo, ki se progressno tako hitro množi.

Zborovanje mednarodne agrarne organizacije

Dne 16. maja se je v sejni dvorani Češkoslovaške poljedelske akademije vršilo zborovanje Mednarodnega agrarnega biroja (skrajšano »MAB«), ki mu je predsedoval minister dr. M. Hodža.

Glavni referat je imel dr. Hodža, v katerem je razložil temelje ideologije vse kmečke demokracije. Današnja doba postavlja evropsko poljedelstvo pred velike, nove naloge. Te niso le produktivnega značaja, temveč segajo globoko v socialno, trgovsko, državno in mednarodno politiko. Ne zadošča evropskemu poljedelstvu samo sijajni poljedelski institut v Rimu in mednarodna poljedelska komisija. Treba je marveč tudi politično organizirati tiste številne milijone ljudstva, ki danes predstavljajo kmečko demokracijo v Evropi. Kmečka demokracija gre svojo pot, puščajoč ob strani desno konservativno in levo radikalno demokracijo. Glede splošne evropske orijentacije je važna odločitev Srednje Evrope, v njenih socialnih, kulturnih, državnih in mednarodnih vprašanjih. Razne so oblike, ki se v njih razvija kmečka demokracija na Poljskem, v Češkoslovaški, v Avstriji, Jugoslaviji, Rumuniji, v Bolgariji, Latisk, Estonskem itd. To gibanje je posledica svetovne vojne in revolucije, ki je v njej latentna. Človeška misel 80 milijonov ljudi od Baltičkega do Jadranskega in Črnega morja hoče konsolidirati narodno svobodo, osigurati hoče svoj socialni in moralni napredek, dobiti moč in organizacijo kot nosilec civilizacije in svobode. Gre

za mir in ugodno sožitje narodov. Naloga nove državne politike je pritegniti k odgovornosti čim več političnih in socialnih skupin. V kulturnem pogledu poskušajmo najti kompromis med tradicijami in realizmom, med cerkveno-političnim partikularizmom in cerkveno protivnim radikalizmom. Kmečka demokracija je v Srednji Evropi postala prepotrben faktor v notranji politiki držav. Kakor odklanjamo konservativno junckerstvo, tako odklanjamo pa tudi boljšeizem. Industrijsko delavstvo Srednje Evrope je že preveč zrelo, da bi moglo slediti tej obliki najradikalnejšega marksizma. Rуска revolucija je imela dva dobra sadova: emancipirala je narode in dala zemljo kmetom. Komunizem pa ni izvedljiv, kjer prebiva kmet v takšni ogromni množini.

Kmečka demokracija gleda z novimi močmi tudi na vprašanje narodnih manjšin in nacionalizma. Socialni temelj našega pokreta združuje narode in daje vsakemu njegovo enako pravo. Naš cilj je mir, kruh, delo!

Bile so predložene tri resolucije o splošni mednarodni politiki kmetijskih strank, o mednarodni poljedelski komisiji in mednarodnem delavskem uradu v Ženevi ter končno o gmojni bazi mednarodnega agrarnega biroja.

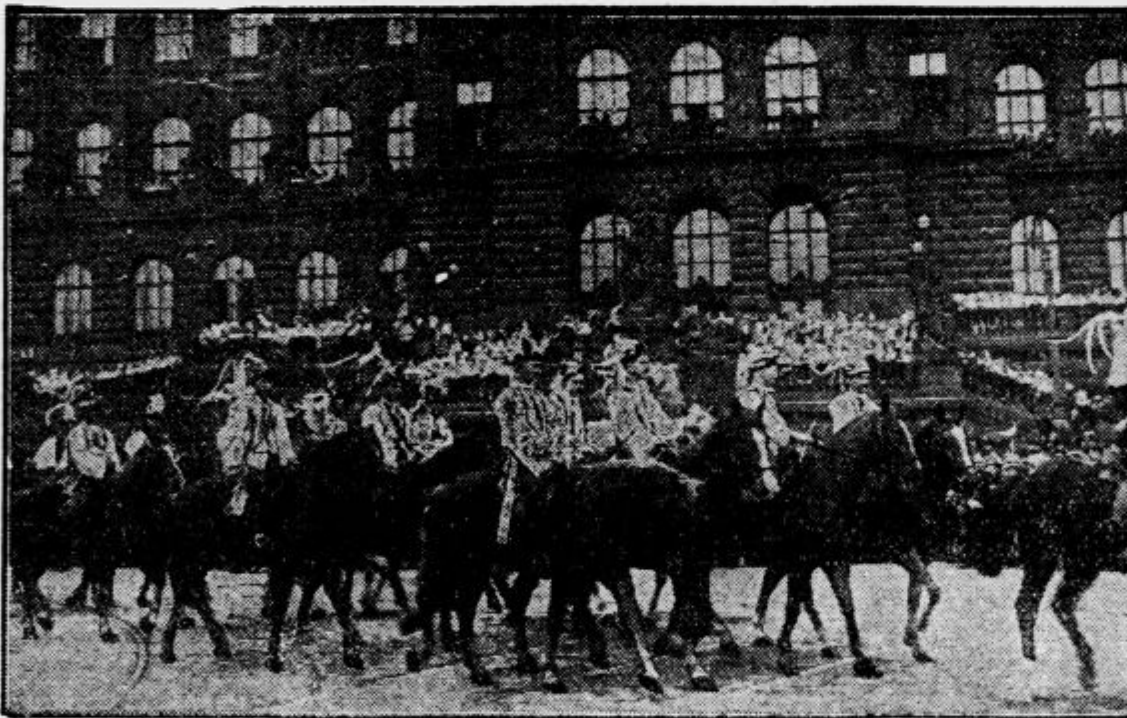
V debati je sijajno govoril prvi Stjepan Radić o pomenu nove kmečke demokracije in proti zastarelemu pojmovanju bivše tkzv. zelene internacionale. Poljedelci morejo najti moralno, gospodarsko in intelektualno oporo samo v kmetijski demokraciji, ki je obče človeška. V imenu Francozov je govoril Fleurant — Agricola, v imenu Rumunov Vaida — Voevod, za Bolgare bivši minister Radolov, za Nemce Jannausch in Kaiser, za Holandce Verdoorn, za Slovence A. Prepeluh.

Resolucije so bile soglasno sprejete. Idejni temelj mednarodne Kmečke demokracije je bil s tem izgrajen.

Manifestacijski sprevod čl. agrarne stranke v Pragi dne 17. maja, ki se ga je udeležilo preko 100.000 ljudi iz vseh krajev čl. republike.

Celo sprevoda, ki ga tvori vodstvo stranke, izvrševalni odbor in poslanci.

Kmečka konjenica, ki je otvorila sprevod; nad 300 slovaških jezdecev iz Mijave v slikovitih narodnih nošah.

Manifestacije

V četrtek je bil dan velikanskega manifestacijskega sprevoda po praških ulicah in javnih zborov. Na Vaclavskem namestju je bila postavljena mogočna tribuna za goste in inozemske delegate. Sprevod je otvorila »Selska jízda«, kmetijski konjeniki v narodnih nošah, mladinskih uniformah ter končno v sokolskih oblekah. To je trajalo celo uro, bilo jih je 1600. Potem so prišli pešaki, prvi gostje, med njimi kakih 80 hrvaških kmetov in kmetic, za njimi strankino načelstvo z ministri in poslanci ter senatorji. Za njimi so šle strankine organizacije, iz Podkarpatske Rusije, na tisoče Slovakov, potem Moravani in Šlezijci, končno Čehi. Sprevod je trajal štiri ure in pol v najlepšem redu. Število udeležencev cenijo na 160.000. Takšne politične manifestacije Praga doslej menda še ni videla. Samo Čehi znajo prirediti nekaj tako lepega! Po sprevodu se je vršilo v raznih delih mesta 8 ogromnih javnih shodov, na katerih so nastopili različni govorniki.

Na čast gostom in delegatom inozemstva je bil v sredo prirejen v »Obecnem domu« banket, zvečer pa se je dala njim v počast v Narodnem divadlu Smetanova opera »Libuša«. V četrtek popoldne je priredila banket Češka republikanska stranka poljedelcev in malih kmetov, a zvečer se je vršil velik koncert. Največjo pohvalo je žel pevske zbor slovaških učiteljev, nadalje zbor akademikov iz Podkarpatske Rusije ter Hrvatska seljaška pevka zbora »Sljeme« in »Nova Zora«.

Avdijence pri predsedniku Masaryku

V petek je sprejel prezident Masaryk deputacijo Jugoslovenov, in sicer enega Slovenca, enega Hrvata in enega Srba. Slovenec je zastopal bivši minister Pucelj.

Bodoči mož češkoslovaške države in ideolog tega velikega pokreta dr. M. Hodža je sprejel v petek poslanca Pavla Radića in Iv. Pucelja, v soboto pa g. A. Prepeluha. — I. B.

Naši kraji in ljudje

Mednarodni ženski pokret in Slovenke

Mednarodna alijansa za žensko volilno pravico, katere predsednica g. Ashby-Corbett pride danes v Ljubljano, ima za smoter: 1. da zagotovi ženam vseh narodov državljansko samostojnost potom volilne pravice in vseh onih reform, ki so potrebne za upostavitve dejanske enakopravnosti moža in žene v socialnem, zakonodajnem in gospodarskem pogledu; 2. da vzgoji žene za izvrševanje njihovih državljskih nalog in dolžnosti in da utrjuje vpliv žene na javno življenje.

Ustanovljena je bila Mednarodna alijansa 1904. v Berlinu. Tvorilo jo je tedaj 8 ženskih združenj iz raznih držav, predsednica je bila g. Chapman-Catt iz Newyorka. Do takrat so dosegle volilno pravico žene v štirih ameriških in štirih avstralskih državah. Da je bilo delo MA res plodovito, dokazuje dejstvo da so danes izvoljevale žene v 39. državah volilno pravico. V Evropi doslej žene še nimajo volilne pravice: v Franciji, Švici, Bolgariji in Jugoslaviji.

Svoje delo osredotoči MA v stalnih komisijah, ki proučujejo zlasti za ženo aktualna vprašanja (n. pr.: enaki delovni pogoji za moža in ženo, državljansko poročene žene itd.), dalje na vsakoletnih konferencah in kongresih, ki se vršijo vsako drugo leto. Zadnji kongres je bil predlaskim v Parizu, ki sta se ga udeležili tudi dve Slovenki kot zastopnici ženskega pokreta v Ljubljani. Kongres je uspel nad vse sijajno, znamenje, da zmaga ideja za žensko enakopravnost kljub vsem nasprotnikom in nasprotnicam.

Gospa Corbet-Ashby je druga predsednica MA ter je vredna naslednica ustanoviteljice združenja. Sedaj poseja večja mesta v balkanskih državah, kjer se živi žena pod pritiskom predsodkov in tradicije. Danes dospe s podpredsednico MA gospo Malaterre v Ljubljano in bo predavala ob 8. zvečer v veliki dvorani univerze o uspehi ženskega gibanja na Angleškem.

Lep večer Grafike v Tržiču

Tržič, 21. maja

V soboto je bil za Tržič izredno lep večer, za katerega se mora zahvaliti ljubljanskemu pevskeemu društvu »Grafika«, ki je pod vodstvom svojega pevovodje profesorja Gröbminga priredilo v telovadnici meščanske šole izvrstno uspel koncert. Pevci so se pripeljali s popoldanskim vlakom in so jih na kolodvoru sprejeli zastopniki Bralnega društva. Takoj po prihodu vlaka so si gostje ogledali tukajšnjo predilnico in tkalnico, ki sta jo z vso ljubeznivostjo razkazovala g. Böhm in Zupan. Dalje so si ogledali od blizu izvir potoka Mošenika, mimogrede so pokukali tudi v fužine in se niso mogli načuditi, kako je to mogoče, da tako malo vode žene toliko obratov, in podjetij.

Zvečer je privabila lepa slovenska pesem v dvorano mnogo občinstva, ki je z največjim zanimanjem sledilo dobremu izvajanju vseh pesmi. Prav posebno so ugajale one, pri katerih je nastopil solist g. Marjan Rus, pevec velike bodočnosti. Vsi so morali ponavljati, občinstvo ni prej mirovalo. Jerebova »Pelin-roža« je bila nedvomno najbolje podana ne glede na solospjev. Tudi »Jadovanka za teletom« je našla hvaležne poslušalce, da so morali tudi to ponoviti. Pevce in drage goste je v imenu tržiških pevcev pozdravil g. Riko Paternost, predsednik Bralnega društva, govoril je tudi g. Bocak, članica ženskega zbora pa je izročila pevovodji lep šopek rdečih nageljnov.

Po koncertu se je vršil v kavarni Lončar nad vse prijeten družabni večer, ki se ga je udeležilo iz simpatij do pevcev mnogo tržiškega občinstva. Mile goste je sprejel Tržič z odprtimi rokami, to so tudi oni sami občutili, ker so se naslednjega dne

od Tržiča prav težko ločili, zagotavljajoč gostitelje, da pridejo kmalu zopet. Vsem onim pevskim prijateljem, ki so kakorkoli pripomogli in omogočili koncert precej številnega zbora, bodi na tem mestu izrečena prisrčna zahvala!

V nedeljo se je del zbora odpravil zgodaj jutraj z avtobusom g. Malija na Ljubelj, kjer sicer niso imeli najlepšega vremena, pač pa dosti zabave, posebno pri prijaznem cestarju g. Dovžanu, ki je pevcem postregel z mlekom in kruhom. Skupno kosilo so imeli gostje zopet v hotelu Lončar, po kosilu pa so se odpeljali na Golnik, kjer je bil popoldne ob treh drugi koncert, ki je zopet prav lepo uspel in znova utrdil sloves, ki ga uživa »Grafika« po polni pravici med pevskeimi zbori. Z večernim vlakom so se nato pevci vrnili v Ljubljano, polni lepih vtisov in z zavestjo, da so izvršili zopet lepo kulturno delo.

Danes elitna premijera! Miss Evropa (Zagreb)

Štefica Vidačič

v svojem prvem filmu, v velikem »Ufa«-velefilmu

»V močvirju greha«

po znani drami Richarda Vossa »Schuldige«. — Sodelujejo »Ufa« osebnosti Willy Fritsch, Bernhard Götzke, Adalbert von Schlettow. — Prva stopnja Štefice Vidačič, kako se pride k filmu.

Danes elitna premijera ob 4., 47., 48. in 410. zvečer.

Tel. 2730. »KINO DVOR«

Velik vlom v Poljačnah

Poljačane, 22. maja.

V noči od ponedeljka na torek so se v Poljačnah, ki je del časa krožilo okrog Maribora, udeleževali v Poljačnah, in sicer v Malitschevi zalogi piva. Vlomili so v veliko železno blagajno, ki se nahaja v pritličju hiše. Zločinski obisk so prebivalci opazili šele jutraj.

Hišna vrata so vlomilci odprli najbrže skozi lino, železno blagajno so pa strokovnolako izvrstali in izdobil okrog ključavnice. V blagajni je bilo nekaj nad 15 tisoč dinarjev, hranilna knjižica in razni dokumenti. Vlomilci so pobrali vse. Eden med njimi je moral gotovo natančneje poznati razmere, drugi je bil pa v lomilski strokovnjak in pravi specialist za železne blagajne. Kako dobro je moral eden izmed vlomilcev poznati razmere v Malitschevi hiši, dokazuje tudi to, da so se poslužili pripravnega orodja, ki je bilo shranjeno v hiši sami. Vrh tega pa je bilo prejšnji dan nekaj orodja, pripravnega za vlom, pokradenega pri sosednem kovaču.

Prebivalci so uverjeni, da spada tudi ta vlom v veliko serijo vlomov po mariborski okolici. Včeraj dopoldne je odpotoval v Poljačane z avtomobilom policijski daktioskop s policijskim psom. O razvoju preiskave še ni poročil.

Čeden veliki župan

Sodišče I. stopnje v Skoplju je posadilo v preiskovalni zapor bivšega velikega župana miske oblasti, odvetnika Veljo Vučkovića. Doslej so o njem ugotovili naslednje čedne stvari: Ibrahim Sali, trgovec z moko v Skoplju je lepega dne vprašal velikega župana Vučkovića za svet, na kak način bi lahko dobil potrdilo o tem, da mu Jusuf Vejcel iz Skoplja dolguje 26.000 dinarjev.

— Lahka stvar! je odvrnil Vučković. Daj mi samo njegov naslov!

Ibrahim je Vučkoviću izročil Jusufovo addresso, istočasno pa mu je na zahtevo poslal tudi 3000 Din, ki jih Vučković še ni vrnil, dosi sta odlejal potekli že dve leti.

Par dni po tem srečanju je Ibrahim vnovič prišel v Vučkovićevo pisarno in Vučković mu je izročil menico s podpisom Jusufa Vejcela. Ker pa na menici niso bile podpisane priče, je Vučković naročil Ibrahimu, naj poišče dva svedoka. Ibrahim je to stvar enostavno rešil: enega svedoka je podpisal sam, drugega pa je prekanjeno premamili za podpis Takšno menico je nato Ibrahim prenesel na trgovca Pavla Stojkovića v svrhu kritja svojih dolgov.

Pred preiskovalnim sodnikom je Velja Vučković že priznal, da je na menici sam podpisal Jusufa Vejcela, navedel pa je, da sta mu Ibrahim in Vejcel dovedla svedoke, ki so bili prisotni ko je on podpisal Jusufa, kar seveda ne odgovarja dejstvu. Obe priči strahovito obremenjujeta Vučkovića in trditve, da ga nista poznali dotle, dokler ju ni sam poklical v pisarno in ju prosil, naj ponarejena podpis priznata za svoja.

Preiskava proti Vučkoviću bo zaključena te dni, nakar bo državni pravdnik sestavil obtožnico in se bo morda že konec tega meseca pričela velika razprava, za katero vlada razumljivo zanimanje v Skoplju in okolici.

Obleke, plašče, bluže

priznana finega okusa, kupite ugodno P. MAGDIČ, LJUBLJANA, Oglejte si izložbe. 123

Vsaka zavedna gospodinja uporablja dosledno

ADRIA prašek za pecivo

ADRIA prašek za pecivo

Kulturni pregled

Ljubljanska drama

Začetek ob 20.

Sreda, 23. maja. Zaprtlo. Četrtek, 24. maja. Nedeljski oddih. D. Petek, 25. maja. Stilmundski župan. B. Sobota, 26. maja ob 15. uri pop. Cyrano de Bergerac. Dijaška predstava po znanih cenah. Izven.

Ljubljanska opera

Sreda, 23. maja. Poljska kri, opereta. Ljudska predstava po izredno znižanih cenah. Izven. Četrtek, 24. maja. Rigoletto, gostuje g. Henrik de Mazey, prvi tenor velike opere v Parizu. Petek, 25. maja. Zaprtlo.

Mariborsko gledališče

Sreda, 23. maja. Zaprtlo. Četrtek, 24. ob 20. »Grafika Marica«. D. Kuponi. Znižane cene. Zadnjikrat. Petek, 25. maja. Zaprtlo. Sobota, 26. maja ob 20. »Lepa pustolovščina«. B. Kuponi.

Krleža čita v Beogradu. Hrvatski p. atelj Miroslav Krleža bo čital danes, v sredo, svojo dramo »V agoniji« v univerzitetni dvorani beogradskega vseučilišča.

Iz ljubljanske gledališke sezone. V nedeljo 27. maja bo petdeseta predstava »Hamlet«. Delo se vzame potem z repertoarja. — V soboto, 26. t. m. se igra »Cyrano de Bergerac« ob treh pop. za dijakke. — V četrtek je na sporedu »Nedeljski oddih« za red C. — Isti dan poje v operi tenorist Velike opere v Parizu g. Henrik de Mazey ulogo vojvode v Verdijevem »Rigolettu«. — Danes, v sredo, je dramsko gledališče zaprtlo, v operi je »Poljska kri« izven abonmaja.

Partiska opera v Zagrebu. V Zagrebu bo gostovala v prvi polovici junija pariška »Opera Comique« z dirigentom Razigom deom in z najboljšimi člani svojega ansambla. Izvajala se bodo tri dela: dne 1. junija Massenetova »Manon«, dne 2. junija Gounodov »Faust« in dne 3. junija Bizetova »Carmen«.

Sopranistka ga. Zdenka Zikova, primadama Nar. gledališča v Zagrebu odpuštuje te dni na kratko operno gostovanje v Sofijo, kamor jo je povabila uprava ondotnega gledališča.

Javne produkcije gojencev Glasbene Matice v Celju

Celjska Glasbena Matica je tudi letos priredila javne produkcije gojencev, ki so se

vršile dne 17., 18., 19. in 21. t. m. v Narodnem domu. Prve tri produkcije so bile namenjene nižji in srednji stopnji vijolinke in klavirske šole. Gojencem, med katerimi je lepo številno talentov, se je poznalo, da imajo v Glasbeni Matici izvrstno šolo.

Na zadnji javni produkciji, ki se je vršila v ponedeljek, dne 21. t. m., je nastopilo 11 gojencev višje stopnje, D. Valentič (vijolina) je pokazal od lani znaten napredek v tehniški in prednašajanju. O. Šmigovčeva (klavir) igra z rutino in sigurnostjo. M. Grahova (vijolina) je prav dobra, temperamentna vijolinistinja. Talentirana gojenka je tudi M. Oražmova (klavir), ki je zaigrala dvojce težkih komadov brezhibno. L. Dereaničeva (vijolina) se odlikuje po solidni in čustveni igri. Dober pianist je postal N. Jeršinovič. M. Mačku (gostil) zveni instrument čisto in precizno. T. Preglieva (klavir) je zaigrala Debussyjevo »Arabesko« na način, ki priča o talentu in dobri šoli. Izredno talentiran gojenec je mali vijolinist M. Viher, ki je podal Wieniawskega komplicirano »Mazurko« in Ollerntona »Ples čarovnic« uprav bravurno. Dobra, sigurna pianistka je A. Mihečičeva, ki je zaigrala Raffov »Saltarello« zelo pohvalno. Fr. Vondrašek (klavir) je podal drugo Lisztovo ogrsko rapsodijo z veliko rutino in občutkom. Nastopili so gojenici vijolinke šole g. ravn. Sancina ter klavirskih šol ge. Sancinove in ge. Božič-Novakove. Produkcija je bila dobro obiskana in je vseskozi uspeła. Glasbena Matica je lahko ponosna na svoje uspehe. R. P.

Binkoštna številka „Jutra“

ki bo izšla v nedeljo zjutraj, bo edina velika poletna reklamna številka, ki bo zaradi praznikov

tri dni aktualna.

Natisnjena v 30.000 izvodih bo naša binkoštna številka vsekakor naši trgovini in industriji dragoceno reklamno sredstvo.

Oglase za to številko bomo sprejemali samo do petka, vendar prosimo vse one naše inserente, ki se nameravajo poslužiti te izredne prilike, da nam pošljejo svoje oglase že v začetku tedna, da jih bomo mogli pravočasno postaviti in jih uvrstiti na najprimernejših mestih.

Oglasni oddelek »Jutra«, Prešernova ul. 4, tel. 2492

Domače vesti

* **Osebnost s pošto.** Za pogodbeno poštarja sta imenovana Angela Jančič v Jurklostru in Rudolf Murmayer pri So. Urbanu pri Ptuj. Premesteni so: v Ljubljano: inspektor Dušan Djordjević iz Beograda, Ivanka Vindišar iz Kranja in Mara Zor iz Nove vasi pri Rakeku; iz Ljubljane 3 pa: Mara Porenta v Velike Lašče in Angela Klemenčič v Juršinc; upravnik Ivan Slavac iz Kranja na Maribor 3 in Ciril Novak v Mariboru 3 v Šmarje pri Jelšah; dnevničarji (ke) Fran Jerančič v Mariboru 2 na Ljubljano 2, Anton Bačnik v Ljubljani 1 v Zagorju ob Savi, Nežka Tekavec iz Brežic v Rajhenburg in Marija Tratnik v Ljubljani 1 v Celju. Upokojeni so: Marija Tekavec na Ljubljani 1 in zvezničar Ivan Dekle v O. Brečkah, oba na Mariboru 1. Marija Kočar v Čakovcu je službo odpovedala, pogodbeno postarica M. Rode v Starem trgu ob Kolpi je iz službe odpuščena.

* **Izpremembe v državnih službah.** Sodni nadsvetnik pri okrožnem sodišču v Sarajevu Ivan Vakanig je imenovan za nadsvetnika pri vrhovnem sodišču v Sarajevu v 2. skupini I. kategorije. Frančiška Černe, računovodja pri podružnici poštne hranilnice v Ljubljani je podala ostavko na državno službo.

* **Gradnja nove pošne palače v Beogradu.** V Beogradu prično v kratkem z gradnjo nove palače za tamkajšnje glavno pošto in poštno hranilnico. Zasnovano je monumentalno poslopje s šestimi nadstropji, ki bo zavzemalo ves prostor v Takovski ulici nasproti novi skupščinski palači do Aleksandrove ulice. Načrte za novo hišo je izdelal beograjski arhitekt Momir Korunović. Gradbeni stroški so proračunani na 14 milijonov dinarjev.

* **Novi župan v Brežicah.** V ponedeljek so se vršile volitve župana v Brežicah. Izvoljen je bil z večino glasov g. Ign. Supan, školski upravitelj v p. in podpredsednik krajevne organizacije SDS. Med štirimi izvoljenimi občinskimi svetovalci so 3 pristajali SDS, 1 pa je pristal SLS. Izvolitev naprednega župana v Brežicah je izzvala veliko zadovoljstvo v vseh narodnih in naprednih krogih tem bolj, ker klerikalcem tudi njihova zveza z Nemci in nemškutarji ni pomagala, da bi dobili Brežice v svoje roke.

* **Svečana otvoritev Osrednjega urada za zavarovanje delavcev.** Četudi je nova palača Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu zunaj in znotraj popolnoma dovršena in sta se osrednji kakor tudi okrožni urad že preselila v nove prostore, se vendar slavnostna otvoritev doslej ni izvršila, ker niso še dogotovljene nekatere ureditve v prizemlju, zlasti delavsko kopališče z raznimi higijskimi kopelji. Čim bo to dovršeno, se bo izvršila tudi slavnostna otvoritev. Kakor doznava »Riječ«, bo to najbrže dne 1. julija.

Gospodje
klobuki
srajce
kravate
najboljše
kupite
velikanska
izbira
P. Magdič, Ljubljana

* **Pospeševanje nacionalne zavesti v Vojvodini.** Že dolgo časa se je v Vojvodini čutila potreba usklajenosti eminentno nacionalnega in kulturnega društva, v katerem bi se zbrale vse nacionalne institucije vojvodinske. Tej potrebi se je deloma zadostilo z ustanovitvijo kulturnega nacionalnega društva »Sjeverna Zvezdica«. Cilj društva, ki ima svoj sedež v Subotici, je da zbere čim več nacionalnih ljudi, da širi nacionalne knjige in podpira nacionalne kulturne ter fizične delavce. Za predsednika društva je bil izvoljen gosp. Radomir Vujić, oblastni školski nadzornik. Okolo novega društva se je zbralo mnogo nacionalistov iz vrst sodnikov, odvetnikov, uradnikov in profesorjev ter je upati, da bo društvo doseglo lepe uspehe.

* **Smrtina kosa.** V Podgorju pri Slovenjgradcu je včeraj umrl po daljšem bolehanju v 73. letu starosti nadučitelj v pokojni in posestnik g. Matija Šmid. Pokojnik je bil velevreden mož, izvrsten šolnik, ki je vzgojil celo vrsto generacij ter je bil kot pravi narodni vzgojitelj tudi izvrsten svetovalec vsemu prebivalstvu. Za zasluge ga je občina izvolila za častnega člana. Pokojnik je vzgojil svoje otroke z vso po-

žrtvovalnostjo. Najstarejši njegov sin dr. Konrad Šmid je generalni direktor carin. Pogreb bo jutri ob 11. dopoldne. — V Trzinu je umrl v 61. letu starosti tovarnar g. Franc Ahačič. Pogreb bo danes ob 15.30 uri. — V Mariboru je umrl po dolgi in mučni bolezni železniški uradnik g. Josip Vrhovnik. Pogreb bo jutri ob 17. uri. — Istotam je umrl po dolgi in mučni bolezni tajnik Zadruga gostilničarjev in kavarnarjev v Mariboru g. Franc Bosina. Pogreb bo jutri ob 15.30 uri. — Pokojnikom blag spomin, preostalih pa naše iskreno sožalje!

* **Pri družabnem izletu Avtomobilskega kluba SHS v Nemčijo** bodo sodelovale vse sekcije kluba. Sportno vodstvo in organizacija izleta je v rokah sekcije Ljubljana, prijavljenih pa je zelo častno število sportnikov iz vse države. Odlični člani iz Beograda, Zagreba, Sarajeva, Subotice, Osijeka in Maribora so prijavili svojo udeležbo. Med njimi: ministra n. r. dr. Milan Stojadinović in Krsta Miletić. Klub pod predsedstvom ministra n. r. dr. Velizarja Jankovića in predsednikov zagrebške in ljubljanske sekcije se bo gotovo uspešno reprezentiral v tujini, predvsem v Monakovem, kjer bo oficijelno pozdrav od strani nemškega Avtomobilskega kluba. Sportno vodstvo ljubljanske sekcije je izdalo za ta izlet lepo ilustrirano brošuro »Potpis za izlet v Nemačko« ter jo razdelilo med vse sekcije kluba. Na binkoštni ponedeljek se bo vršila glavna seja centralnega upravnega odbora v Ljubljani pod predsedstvom ministra n. r. Velizarja Jankovića. Ljubljanska sekcija priredi avtomobilskim sportnikom častni večer v vseh prostorih Avtomobilskega kluba. Start za izlet bo 30. t. m. ob 13. s Kongresnega trga v Ljubljani.

* **Kongres Zveze treznih mladine** se bo vršil 6., 7. in 8. julija t. l. v Sarajevu. Zveza treznih mladine je v poslednjih petih letih izredno aktivna, njeni uspehi so naravnost praznati. Uspehi ji je organizirati ogromno število srednješolske mladine, ponekod kar kompletne zavode, tako da šteje danes v vsej državi najmanj trideset tisoč organiziranih diakov. abstinencov. Za kongres v Sarajevu se je prijavilo že preko tisoč udeležencev. Ker je treznostni pokret v Bosni zelo močan, je pričakovati, da bo letošnji jugoslovanski treznostni kongres nad vse silno uspeh. Za udeležence kongresa je promeno ministarstvo odobrilo polovično vožnjo. Priloge abstinencov in prijateljev treznostnega gibanja, ki se želijo udeležiti kongresa, sprejema: Oblastno središče treznih mladine. Ljubljana. »Stan in dom«.

* **Sedemdesetletnica grahovske bitke.** Jutri se v Črnigori na svečan način praznuje sedemdesetletnica grahovske bitke, v kateri so Črnogorci premagali Turke in se je Črnogorcem posrečilo znatno razširiti meje svobodne Črne gore. Na akademiji v »Domu slobode« na Cetinu bo direktor gimnazije Vuksan govoril o pomenu grahovske bitke. Na slavnosti bo sodeloval tudi oddelek vojske. Narodni pevec Perunović bo ob spremljanju zosil pel »Boj na Grahovcu«.

* **Naše Pohorje,** ki je bilo že do nedavno malo uvaževano v slovenski turisti, je danes že priljubljeno turistično planinsko. Slovensko planinsko društvo, ki razvija uspešno propagando za Pohorje, bo letos kakor smo že poročali, kočo na Klopnem vrhu znatno razširilo, prihodnje leto pa prične z gradnjo modernega zavetišča ob Ribniškem jezeru. Projektirana koča v tem divnem predelu Pohorja bo imela približno 50 postelj in v slučaju potrebe do 120 ležišč. Gradbeni stroški so proračunani na pol milijona dinarjev.

* **Kolektivna obrtna zadruga za politični okraj Radovljica na Bledu** sklicuje na dan 26. maja t. l. ob 10 uri v salonu g. Janka Šumita v Lescah svoj redni občni zbor, z istim dnevnim redom, kakor bi se imel vršiti dne 1. aprila t. l. Če bi občni zbor bil ob 10. uri nesklepčen — za sklepčnost je potrebna navzočnost četrtine članov — je občni zbor po poteku ene preklepčen ne glede na število navzočih članov. — Odbor

* **Znanci.** Črtice na 112 straneh, so pravkar izšle. Izdal in založil Ant. Adamič. Knjiga je najmodernejša opremljena in ima zelo pestro vsebino. Naroča se pri avtorju, Bohoričeva ulica 12. Knjigo dobe v kratkem vse knjižarne za razpodoja.

* **Pri okrožnem sodišču v Mariboru** se odda mesto letniškega paznika, obenem pa tudi vsa druga mesta, ki bi se izpraznila tekom razpisa ali zaradi njega. Prošnje naj se vložijo do 25. junija.

* **Villanova koča na Begunščici** bo otvorjena ob 26. maja dalje in potem stalno oskrbovana. Koča je deloma prenovljena in dopolnjena z novim inventarjem.

* **Aljažev dom v Vratih** se odprl na binkoštno soboto. Planinci, ki žele slišati bobnenje plazov in jih videti, naj se podajo za

binkošne praznike v najlepši kotiček naše Gorenjske, v dolino Vrat. Tam kjer šumi mogočni slap »Peričnik«, kjer se šele sedaj začena pomlad, bo našel vsakdo razvedrilo in lepo pomladansko sonce bo po dolgem deževnem vremenu delo dobro vsakomur in zopet se bodo veselila planinska srca.

* **Slovensko zdravniško društvo** naznana svojemu članstvu dodatno k dosežanim obvestilom, da se mu je za kongresne dneve v zdravilišču Dobrna pri Celju posrežilo pridobiti za sodelovanje tudi priznanje in priljubljeno kvarteto »Matičarijev« iz Ljubljane (gg. Pelan, Pečenko, Zavran in Skalar.) ki priredi na binkoštno soboto pevski večer v korist Rdečega križa in bo ostale kongresne dneve radovolje na razpolago za naše prireditve. V nedeljo pa koncertira občinska koncertna pevska g. prof. Čadeževa, ki je že ponovno z izbornim uspehom nastopila v Dobrni. Udeležba naj se takoj sporoči tajništvu, da bo na razpolago do volj avtomobilov. Zeleti je, da se večina udeležnikov odpelje že v soboto popoldne, ob 14 uri iz Ljubljane. Prevozna sredstva so na razpolago tudi v nedeljo k popoldanskim vlakom. Vsak udeleženec »a, vzdrži zase in za svoje družinske člane na odhodni postaji vozni list do Celja, ki bo veljal za brezplačno vožnjo nazaj. Legitimacijo in potrdilo udeležbe dobi v Dobrni.

* **Nagrada za poljudno predavanje.** »Hrvatski Radiša«, središnica v Zagrebu, razpisuje nagrado 1000 Din za poljudno predavanje o temi: »Vzroki paverizacije hrvatskega seljaštva, posledice in ukrepi za gospodarsko sanacijo«. Predavanje, ki bo izšlo v brošuri, naj se vpošlje najkasneje do 30. junija.

* **Zbori.** Revija nove zborovske glasbe, ureja Zorko Prelovec, izdaja pevsko društvo Ljubljanski Zvon. Dvojni zvezek za maj in junij izide začetkom prihodnjega meseca. V glasbenem delu prinese skladbe J. Pavčiča, Fr. Medričkega in M. Zelenika, v književnem pa poročila o čemskem pevskem festivalu v Pragi, o sijajno uspešni koncertni turneji pevskega zbora Ljubljanske Glasbene Matice po Češkoslovensku in na Dunaju, nadaljevanje zanimivih spominov dr. A. Schwaba o bratih Ipavcih, Osterčev članek o sodobni zborovski glasbi itd. itd. — Kdor še ni nakazal »Zborom« za letos naročnino, naj to nemudoma stori, da bo list redno prejemal. Pri dobiti pa »Zborom« tudi nove naročnike, saj je letna naročnina (40 Din) za tako obsežen, vsebinsko zanimiv in na zunanji ličen list res malenkostna. Pevska društva, pevci in pevke podprite svoj list!

* **Zbirka obrazcev iz matematike in fizike.** sestavi profesor K. Kunc je izšla v založbi Ig. Kleinmayr & Fed. Bamberg, družba z o. z. v Ljubljani. Zbirka, ki ima 50 strani in stane 12 Din, bo dobro došla vsem učencem višjih razredov srednjih šol kot pomožna knjiga pri študiju matematike in fizike. Upoštevane so potrebe gimnazij, realk in sorodnih srednjih šol. Dobi se tudi v Tiskovni zadrugi.

* **Požar v Rači.** Kakor javljajo iz Vinkovcev, je v Bosanski Rači predvčerajšnjim izbruhnil požar, ki je povzročil znatno škodo. Tamkaj se nahaja strojnica, ki goni prevozno sredstvo preko Save v Slavonijo. Račo, kjer se premosti in pesek preklada v vagona na normalni tir. Predvčerajšnjim je nenadoma nastal požar in je strojnica pogorela do tal. Pesek se je prevažal za porabo na novi železniški progi Beograd-Novska. Delo je začasno ustavljeno.

* **Transmislijski jermen raztrgal delavca.** V tovarni tanina v Belišču pri Osijeku se je v ponedeljek popoldne pripetila velika nesreča. Delavec Stjepan Majdanović je bil zaposlen pri transmislijskem kolešju. Na nepojasnljen način je pri tem prišel med koleša in jermen, ki ga je zgrabil. Ko so ustavili stroj, je bil Majdanović že mrtev in grozno razmesaren. Včeraj je prišla v Belišče komisija, da ugotovi vzrok nesreče.

* **Ljudje, ki trpe na težkem telesnem odvajanju** in jih pri tem mučijo bolelosti debelega črevesa ter preobličja krvi v spodnjem delu telesa, pritisk krvi na možgane, glavobol in utripanje srca, naj popijejo zjutraj in zvečer po četrt kozarca prirodne grenčice »Franz-Josef«. Vodilni zdravnik kirurških zavodov izjavljajo, da se voda »Franz-Josef« uporablja z najboljšim uspehom pred operacijami v trebuhu in za njimi. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijških trgovinah.

* **Obledelo obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna Jos. Relch.**

Iz Ljubljane

* **Minister za narodno zdravje** g. dr. Gerasim Popovič je včeraj dospel v Ljubljano. Tekom dneva si je ogledal posamezne zdravstvene ustanove.

* **Promenadni koncert** Nar. žel. glasbenega društva »Sloga« se vrši v primeru ugodnega vremena jutri zvečer ob pol 8. uri v Zvezdi pod vodstvom g. kapelnika Julija Bučarja. Spored: 1. C. Carl Mussina korčarica, 2. Mozart: Figarova svatba — uvertura, 3. Ganne: Huzarski valček, 4. Sedy - Bardorfer: Slovenske pesmi, 5. Gounod: Romeo in Julija, prolog in uvod, 6. Smetana: Prodana nevesta, veliki potporu, 7. George Rosey: The Motor — korčarica.

* **Slava 40. pešpolka »Triglavskega«.** 40. pešpolk »Triglavski« bo praznoval dne 28. maja svojo slavo v spomin na dan, ko je slovenski planinski polk — sedanji 40. — zrušil odpor sovražnika pri vasi Kotle ob priliki koroške ofenzive leta 1919. Ob 10.30 bo služba božja in rezanje kolača na dvorišču vojašnice kralja Petra Osvoboditelja v Ljubljani, popoldne ob 15.30 pa vojaška veselica na dvorišču vojašnice. Vstop samo za vabljeni.

* **Vabimo vse kroge,** da privedejo svoje otročičke k sodelovanju pri »Pomladanskem slavcu«. Malo dobre volje, malo vselega lika, malo cvetja in že pripomorete k manifestaciji globoke etične vrednosti. Čuvajmo in dvigajmo čisto otroško radost, ki jo prerada in hitro zatire resnost življenja. Prijave k sodelovanju sprejema ortopedski

zavod »Alenac«, Mladika, vsak delavnik od 15. do pol 18. ure.

* **Pevsko društvo Ljubljanski Zvon.** Odslej zopet redne pevske vaje: ob ponedeljskih mešan zbor, ob sredah ženski in ob petkih moški zbor.

* **Sokolsko društvo v Štepanji vasi** vabi članstvo na izredni občni zbor, ki se bo vršil v četrtek dne 24. t. m. v društveni sobi. Začetek ob pol 20. uri. Na dnevnem redu je nakup, odnosno prodaja stavbišča. Zdravol — Od bor.

* **Sokol Šiška vabi** one, ki izletijo na sokolski zlet v Skopje, naj se zgledajo do 1. junija pri br. načelniku Stanetu Borji.

* **Ruska Matica** in ruska ljudska univerza: V petek, 25. maja se bo vršilo v balkonski dvorani univerze predavanje g. aniv. prof. Aleksandra Maklecova o »Vzrokih in obliki otroškega zločinstva«. Začetek ob 19. Vstop prost.

* **Mladinska predstava v Ljudskem kinu (Ideal)** danes ob 16.30. Predvajal se bo ljubki film »Millionierjevo dete in sirota«. Sedeži po 3, 5, 8 Din.

* **Ljudski kino v prostorih kina Ideal** bo predvajal še drevi ob 21. uri film »Beneška kurtizana« z dražestno Magdo Sonjo v glavni vlogi. Sedeži po 3, 5 in 8 Din.

* **Policijski drobiž.** Od ponedeljka na terek so bili priljubljeni policijski naslednji dogodki: 1. tatvina perila, 1. tatvina čevljev, 1. goljufija, 2. prestopka pasjega konumaca, 2. prestopka kaljenja nočnega miru, 1. prestopka nedostojnega vedenja, 1. prestopka prekoračenja policijske ure, 1. telesna poškodba, 1. prestopke trpinčenja živali in 18 prestopkov cestnega policijskega reda. Aracije so bile izvršene 3 in sicer: 2 zaradi pljanosti in razgrajanja in 1 zaradi beračenja.

* **Drzen vlom v podstrešje.** V podstrešje hiše št. 18 na Miklošičevi cesti se je te dni s pomočjo ponarejenih ključev vtihotali neznan kradelj, bržkone član tolpe »stanovanjskih podgan«. ter ukradel na škodo trgovke Pavle Cutičeve iz kovčka 3 moške obleke, črne hlače in črn, plašč ženski plašč v skupni vrednosti 4000 Din. Ker ima v podstrešju spravljeno več strank razne kovčge in zaboje, je neznan lopov skušal odpreti in izropati tudi te, vendar se mu nampri ni posrečilo, ker so bili ostali kovčgi bolj zavarovani in trdnje zaklenjeni.

* **Ukrajeno in zopet najdeno kolo.** Betonski podjetnik Vinko Battelino je pustil predvčerajšnjim svoje kolo na dvorišču Slomškove ulice št. 19, kjer ima delavnico. Kolo je hitro zamaklo nepoznana umazovalica, ki se je kolesa polastila ter ga odnesel, kajti bilo je zaklenjeno. Oškodovanec je tatvino opazil šele zvečer in dogodek takoj prijavil najbližji stražnici. Težko kolo pa je tatu očividno precej utrudilo in ker nikakor ni zamogel odpreti ključavnice, je sledil kolo odrgel. Pustil ga je v Knežji ulici, kjer ga je zjutraj okrog 5. našel hišnik banke »Slavije« Ludvik Blažič, ki ga je izročil policiji, ta pa lastniku.

* **Ure za biro** pri tvrdki Slavko Rus. Dunajska 9.

Iz Maribora

* **Odbor Jadranske straže** ima ponovne seje, da bi kar najlepše in najbolje pripravil veliko veselico, ki se bo vršila 7. junija na praznik popoldne v parku vojašnice kralja Petra. Pri tej veselici bodo sodelovala pevska, telovadna in sportna društva ter bo veselilni spored po obsegu in zanimivosti visoko nad dosedanjimi prireditvami.

* **Aero-miting.** Ker vlada zaradi obsežnega programa aero-mitinga veliko zanimanja tudi na deželi in je pričakovati velikkanski obisk iz okolice, prosi uprava, da po možnosti kupijo vsi zainteresirani vstopnice že v predprodaji, da se dnevne blagajne razbremenijo. Razen tega se tudi v predprodaji do 25. t. m. opoldne prodane vstopnice izrežaboj ter imajo pravico za brezplačno vožnjo nad Mariborom. Te dni izide tudi natančen program z vsemi potrebnimi pojasnili in poročili.

Iz Celja

* **Redni sestanek članov kraj. org. SDS za mesto Celje,** ki bi se imel vršiti drevi, odpade zaradi klubove seje obč. odborikov.

* **Slava 39. pešpolka.** Celjski 39. pešpolk bo praznoval na binkoštni ponedeljek svojo slavo v spomin zavzetja Črne po oddelkih celjskega pešpolka o priliki koroške ofenzive l. 1919. Ob 10. dopoldne se bo vršila na Glaziji služba božja ter blagoslovljenje in lomljenje slavskega kolača. Popoldne bo vojaška zabava in tekma z zelo pestrim sporedom. Občinstvo vljudno vabljeni!

* **Smrtina kosa.** V javni bolnici je umrl 21. t. m. v 38. letu starosti Anton Kisliger, steklar iz Straže pri Rogatcu. V isti bolnici je umrl 5-letni Rudolf Andrej, sin kočarja iz Kokarja. N. v. m. p.

Obrtna vajeniška razstava v Celju

V nedeljo 27. in ponedeljek 28. maja 1928

* **Majniški izlet sokolskega društva.** Vojnik je priredil v nedeljo majniški izlet v Vojnik. Udeležilo se ga je okrog 150 članov, mnogo naraščaja in prijateljev Sokolstva. V Vojniku se je vršila javna telovadba, po njej pa prijateljski sestanek pri g. Vrečarju. Vojniški Sokol obhaja letos svojo 10-letnico, ki jo bo praznoval jeseni. Ves zlet je bil prav priručna domača prireditelj ter bo služil tudi v podkrepitev vojniškega narodnega življa med tamkajšnjimi se mnogobrojnimi pristaši bivšega nemštva in štajercianstva.

* **Dražba košnje.** Kakor vsako leto, bo mestna občina tudi letos prodala na javni dražbi košnjo za l. 1928. Dražba se bo vršila 29. t. m. ob 9. uri za košnjo pri mestnem pokopališču in na hribu Sv. Jožefa, 30. t. m. ob 9. uri za košnjo pri Seidlovem studencu v Liscach.

* **Telovadni nastop celjskega Sokola.** V nedeljo 10. junija se bo vršil običajni telovadni nastop sokolskega društva. Odbor Sokola prosi vsa narodna društva, naj omenjenega dne ne prirede nikakih prireditev.

Iz Kranja

* **Zdravstveno gibanje.** V Kranju in okolici je v zadnjem času zbolelo mnogo ljudi na angini in čutili tudi bolečine v trebuhu. Ker so bljuvali, se je splošno mislilo, da gre za vnetje slepiča. Vendar se to pričakovanje ni obistnilo, ampak je bolezen v dobrem tednu dni izginila, tako da ni sedaj nobenega takega primera obostlosti.

* **Krajevni odbor društva Rdečega križa v Kranju** priredi drevi ob pol 21. v gledališki dvorani Narodnega doma pevski večer s predavanjem. Na vzporedju je predavanje o pomenu in namenu društva Rdečega križa (predava član oblastnega odbora Rdečega križa g. Josip Skalar iz Ljubljane), petje umetnih in narodnih pesni ter godbene točke. Pevski vzpored izvaja kvartet Matičarijev iz Ljubljane, godbeni vzpored pa domači čitalniški orkester. Vstopnina je 5 Din za osebo. Ker so zlasti pevske točke splošno priznana kvarteta Matičarijev (gg. Pelan, Pečenko, Zavran in Skalar) zelo priljubene, pričakuje odbor prav zadovoljive udeležbe.

* **Olepaša kranjskega kolodvora.** — Kranjski kolodvor je zopet dobil tako lep po lice, da je danes po ureditvi in snaznosti ter okrasitvi ena najlepših postaj na gorenjski progi. Te dni so okrasili ves peron s številnimi cvetličnimi lončki, kateri sta brezplačno napolnila s cvetličami kranjska vrtnarja Franc Ažman in Franc Sušnik. Za olepašo postajnega poslopja, ki je bila potrebna z ozirom na ravno kar razvijajočo se sezono tujesega in letoviščarskega prometa, ima zasluge postajni načelnik g. Vranek.

* **Poset trgovske mladine iz Litije.** V ponedeljek so posetili Kranj učenci trgovske nadaljevalne šole iz Litije, Smartnega in Zagorja pod vodstvom odbornikov trgovskega litijskega gremija gg. Končarja in Lajovca iz Litije. Strmana iz Smartnega in Suše iz Zagorja ter šolskega nadpravitelja Kovačiča iz Smartnega in učitelja Černelca iz Zagorja. Na kranjskem kolodvoru so jih sprejeli imenom kranjskega trgovskega gremija gg. Janko Savič, Franc Berjak in Anton Adamič. Gostje so si ogledali tekom dopoldneva obsežne tvorniske objekte in obratovanje tekstilne industrije Jugoslovske, industrijo trikotaje in pletenin »Ika«, mestno pokopališče ter grobova Prešerna in Jenka. Narodni dom in novogradnja se most čez Kokro. Opoldne jih je pogostil restavater v Narodnem domu Božo Plahuta. Bogat dojem je napravilo na nje vrvenje običajnega ponedeljskega sejma po trgu in mestnih ulicah. Popoldne so posetili priljubljeno izletno kranjsko točko Šmarjetno goro, od koder so imeli lep razgled kljub oblaku nemu vremenu po vsej Gorenjski. Gostje niso mogli prehlaviti izrednega vtisa, katerega je napravil na nje v industriji se razvijajoči Kranj in njegova prekrasna okolica.

Iz Novega mesta

* **Roparski napad v Gotni vasi.** Zasednik Josip Mrvar iz Gotnje vasi je te dni obiskal svojo teto v Straži. Zvečer se je vrnil v Novo mesto, kjer se je zamudil do 2. zjutraj. Ko se je vračal v največjem viharju in dežju domov v Gotno vas, ga je na križišču, kjer se cepijo poti in kjer baje straži, nenadoma napadel neznan moški in ga pobil na tla. Ležečemu je hitro preiskal žep in ker ni ničesar našel, se nato hitro oddaljil. Sreča v nestréhi je bila, da je imel Mrvar denarnico z 825 Din pri sebi, da pa je napadalec ni našel, ker mu je pri padcu smuknila iz raztrganega žepa v suknjiču v podlogo na hrbtu, na katerem je ležal, ko se je pobit zgrudil.

* **Nalezljive bolezni v novomeškem okraju.** V Selih-Sumberku in v okolških vaseh se je pojavila škrlatinka. V Ponikvah sta umrla za njo že 2 otroka. V Novem mestu se je pojavilo več primerov ospice. Ljudje so tako neprevidni, da bolezen prikrivajo, zaradi česar je stalni nadzorstveni sanitarne oblasti zelo težko.

* **Razburljiv prizor v Kandiji.** Janez Nose iz Rumenje vasi pri Straži je peljal z Drske proti odprti rampi v Kandiji težko naložen voz z hodi. Ko so bili konji že na progi, je nenadoma pridrla vo progi iz Birčne vasi proti Kandiji lokomotiva. Videti je bilo, da je katastrofa neizogibna. V zadnjem hipu je strojevodja lokomotivo ustavil in preprečil grozno nesrečo. Dogodek je vzbudil v Kandiji mnogo komentarjev.

* **Življenje nasproti starega pokopališča.** Na mestnem svetu nasproti starega pokopališča se je nastanilo potujoče cirkuško podjetje. V nedeljo se je zbralo pri velikem vrtljaku z gondolami do 3000 ljudi. Tako živahnega družabnega življenja že dolgo ne pomnijo.

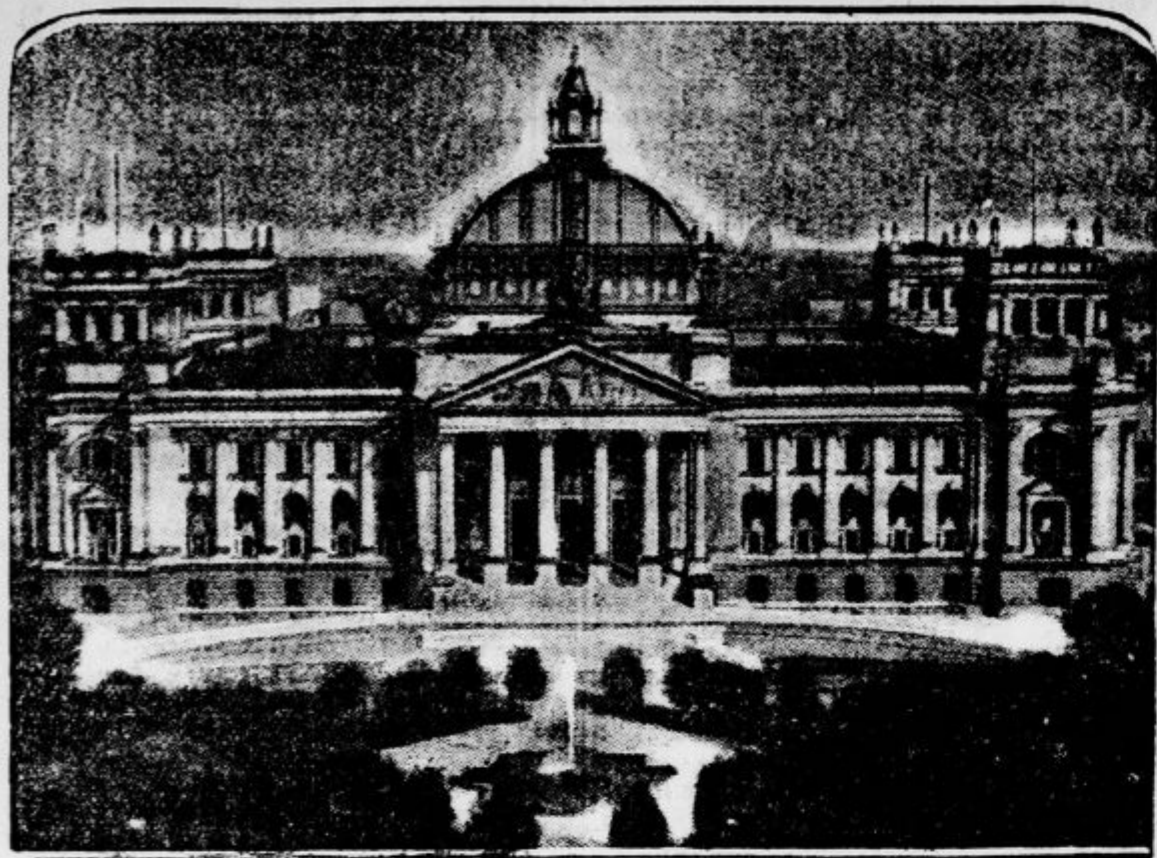
* **Krajevni šolski odbor v Semiču** je priznal g. inž. Petrovu za po gradbeni direkciji odobreno skico nove osnovne šole v Semiču prvo nagrado. Vsi drugi načrti so ostali brez nagrad, ker so bili brez priložnosti gradbene direkcije. G. inž. Petrovu k njegovemu uspehu iskreno čestitamo!

* **Keltsko grobišče v Gotni vasi.** K včeršnjemu poročilu nam sporočajo, da je muzejško ravnateljstvo v Ljubljani obvestilo lastnika zemljišča gosp. Bona, da ga bo te dni posetila komisija ter da naj počaka z izkopavanjem. Včerajšnje poročilo je treba izpopolniti v toliko, da tudi drugega groba ni odkopal g. Bon, marveč so ga ponovi odkopali neznanji zlikovci, stikajoči brčkone za dragocenostmi, ker se je razširila ljudska govorica, da so v grobeh zakopani zakladi.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Iz življenja in sveta

Palača nemškega državnega zbora

v Berlinu, kjer se bo odločala usoda nemškega ljudstva po precej spremenjenem pravcu nego pred državnimi volitvami, ki so se vršile v nedeljo. Pri teh volitvah so doslej vladajoče reakcijske stranke precej nazadovale, dočim so postale radikalnejše in demokratičnejše veliko močnejše. Jezik na tehtnici bo v novem državnem zboru predstavljala socialistična stranka.

Pol grama fosgena usmrtili človeka!

V včerajšnjem »Jutru« smo poročali o katastrofi eksplozije fosgena v stolzenberški tvornici v Hamburgu, kjer je eksplodiral sod fosgenovega plina, v katerem je bilo 11 kubičnih metrov tega nevidnega smrtonosca. V trenutku, ko je posoda eksplodirala, se je vzvil proti nebu mogočen rumenkasto porbarvan dimast stebel, katerega je veter kmalu raznesel v hamburške industrijske predele ter na naselbino, ki leži na otoku Wilhelmsburgu. Prizori, ki so se odigrali po razširjenju nevidnega oblaka med ljudmi, so tako grozni, da jih ni mogoče popisati.

V Wilhelmsburgu se je nahajala v usodnem času v neki gostilni večja družba na svatbi. V gostilni pa je bilo tudi mnogo izletnikov. Glas o katastrofi se je bliskoma razširil in ljudje so se razkropili kakor hitro so mogli. Gasilci so takoj veleli izprazniti gostilno in so zaprli prostor, katerega je plin okužil.

Nesreča se je odkrila na ta način, da je neki pešec v bližini kemične tvornice dr. Hugona Stolzenberga padel na tla in obležal na zemlji. Policija, ki je bila o tem obveščena, je moža prenesla na lokalno stražnico, ki pa je medtem že prejela obvestilo o katastrofi.

Medtem so dohajale vedno nove vesti, ki so oznanjale, da je nevarnost mnogo večja kot se je prvotno domnevalo. Takoj po eksploziji gazometra je nastala na ulicah in v bližini tvornice strahovita panika. Najtežje je bilo reševati ljudi z Wilhelmsburga, malega otočja na Elbi, kjer so pristaniški delavci kakor blazni begali na vse strani. Gasilci in policija so morali vršiti službo v jako težkih okoliščinah, tako da so visela njihova življenja vsako minuto na nitki. Šele v zgodnjih jutranjih urah, ko je začel rosiť v Hamburgu dež, je bila nesreča definitivno odstranjena. Dognali so, da se premika oblak fosgena v jugovzhodni smeri ter so ga uničili.

Glede izvora strupenega plina si javnost še ni popolnoma na jasnem. Informacije si zelo nasprotujejo. Nekateri trdijo, da datira fosgen še iz časa svetovne vojne. Tvornica je kupila strupeni plin, da ne bi bilo treba Nemčiji fosgena uničiti. Druge verzije pravijo, da je bil fosgen namenjen za pošiljatev v Severno Ameriko. Preiskava bo nedvomno dognala, katera verzija je pravilna in resnična.

Fosgen je smrtonemben plin, katerega so proizvajali v Nemčiji v svetovni vojni za napade na sovražnike. Plin se je tedaj fabriciral v precejšnjem obsegu. Po vojni se je proizvodnja znatno skrbila. Fosgen uporabljajo tudi za barvanje nekaterih blagov, katerih ni mogoče izgotavljati brez njega. Izdelovanje strupenega plina pa je podvrženo strogemu nadzorstvu, kakor so tudi njegove zaloge pod stalno kontrolo.

Hamburška tvornica dr. Stolzenberga, v kateri je prišlo do eksplozije, se nahaja v konkurni. Zato je čisto mogoče, da so s konkurno maso ravnali neprevidno in da je na ta način prišlo do strahne nesreče. Življenska nevarnost fosgena izhaja nazorno iz dejstva, da zadošča že polovico grama tega plina v kubičnem metru zraka za usmrtili človeka, ki vdihava ta vzduh. Kot protisredstvo proti fosgenu se uporablja amoniak, katerega so se gasilci v policiji, ki je bila seveda opremljena z maskami, poslužili pri reševalnih delih.

Kajenje je strup!

Vsako se more lerate odvaditi zdravju škodljivega katenja z dr. Rascherja Putsch-tabletami 1 ovol 30 Din in poština popolna kura 5 ovolov Din 145 franko. Čuvajte se imitacij! Naslovite svoje naročilo točno na:

•AURORA• odd 16 NOVI SAD
Telezička 47. 6114

Oče modernega lečenja očesnih bolezni

Včeraj, v torek 22. maja, je minilo sto let, odkar je bil rojen Albrecht v. Graefe, mož, kateremu gre po vsej pravici naslov in sloves očeta modernega lečenja očesnih bolezni.

Pred Graefem so bili bolniki, katere je napadla takozvana siva mrena, brezpogojno izročeni slepoti. Zdravniki si niso znali pomagati z operativno proceduro. Šele Graefe je prišel na to, da je mrena posledica močnega pritiska tekočine, ki se nahaja v očesnem zraku in ki poškoduje najprej mrežico, potem pa ohrani očesni živec ter povzroči neozdravljivo slepoto. Spoznal je, da je treba pritisk tekočine zmanjšati in omejiti. Začel je izrezavati majhne trikotne v iridi. Uspeh je bil presenetljiv. Metoda je prinesla čisto nove vidike v operativno znanost in je zlasti obogatila okulistično vedo. Intraokularni pritisk se je po operaciji zmanjšal, živec je bil zavarovan pred popolnim propadom operacija pa je bila razmeroma enostavna in lahka. Hvaležna je bila posebno radi tega, ker se lahko ponovi in ni opasna niti v starejših letih. Očesna mrena je na ta način izgubila svoj strašni pomen in danes ne predstavlja nikake nepremagljive težave.

Graefe si je stekel za svojega življenja veliko priznanja in slave. Spravil je v prakso še več drugih metod za zdravljenje očesnih bolezni. Med drugim je spoznal pomen očesnih bolezni za diagnozo možganskih afekcij in za druga obolenja organskega značaja. Mnogo si je Graefe pomagal z očesnim zrcalom, katerega je baš v cvetoči do-

bi njegovega delovanja izumil Hermann Helmholtz in ki je pomagalo zdravniški vedi do zelo uspešnih rezultatov.

Albrecht von Graefe je študiral medicino najprej doma potem pa v inozemstvu. L. 1850. je ustanovil v Berlinu privatno kliniko za očesne bolezni. Tri leta pozneje se je habilitiral na univerzi. L. 1866. je postal redni profesor. Umrl je v najboljših letih, l. 1870., en dan potem, ko je Francija napovedala Nemčiji vojno.

Otroci se igrajo ob mrtvi materi

V dunajskem okraju Hietzingu se je pripetil pretresljiv dogodek, eden izmed običajnih, a baš zato manj znanih dogodkov, ki obtožujejo današnje social-

ne razmere. 37-letna postrežnica Katarina Riedmüllerjeva se je vrnila pred nekaj dnevi z opravkov domov, kjer so jo videli še tekom dopoldneva, ko je sekala drva. Drugega dne sta se igrala nje mala otroka po hiši in na dvorišču, tako da ni slutiti nihče nič hudega. Slučajno pa je stopila neka soseda v sobo in je vsa prestrašena zapazila, da leži Riedmüllerjeva mrtva v postelji. Takoj so pozvali rešilno postajo in zdravnik je ugotovil, da je morala nastopiti smrt najmanj 20 ur prej. Otroka sta povedala, da je ležala reva že od prejšnjega dne, a sta menila, da spi. Oče jima je že štiri leta zaprt neozdravljivo bolan v norišnici. Značilno za današnje razmere pa je tudi, da so začeli hišnega gospodarja oblegati številni ljudje za stanovanje pokojnice, še preden so jo odpeljali v mrtvašnico.

VELIKA IZBIRA RAZLIČNEGA LODNA IN SEVIJOTA ZA ŠPORT IN TURISTIKO! A. & E. SKABERNE, LJUBLJANA

Otroke čuvajo nalezljivih bolezni vrata in grla okusne

ANACOT-PASTILE

DR. WANDERA

Surovo maslo

kupuje na celoletni sklep prvovrstno, centrifugalno čajno maslo. — Dopisi pod E. Vajda, Jakovec Medjimurje. Telefon 59, 60, 3. 6240

Mag. št. 18.355/28 rel. IX.

Razpis.

Mestna občina razpisuje dobavo štirih gumijastih cevi za škropljenje cest, dolgih po 45 m. Vzorec je na vpogled pri mestnem gradbenem uradu med uradnimi urami.

Oferte naj se vložijo v imenovanem uradu do 30. maja 1928.

Mestni magistrat ljubljanski, dne 16. maja 1928. 611

JOSIPA VRHOVNIKA

eleziškega uradnika

po dolgi, mučni bolezni previdnega s tolažili sv. vere, dne 22. maja ob 1/2, na 2. v boljšo bodočnost.

Pogreb blagega pokojnika bo v četrtek, dne 24. maja t. l. ob 17. uri iz hiše žalosti Koroška cesta št. 43, na mestno pokopališče na Pobrežje.

Sv. maša zadušnica bo darovana dne 25. maja 1928 ob 7. uri v stolni cerkvi.

V Mariboru, 22. maja 1928.

Anica Vrhovnik, soproga in ostali sorodniki

Zahvala.

Za dokaze blagodejnega sočutja, ki so mi došli povodom teke bolezni in smrti moje predrage sestre

Marije Cidrich

za poklonjeno lepo cvetje in za častno spremstvo pri pogrebu mile mi pokojnice izrekam tem potom vsem iskreno zahvalo. Posebej pa se zahvalim častitim sestram-križarkam v Mali Loki za nadvse poštovno skrb, s katero so moji sestri lajšale bridko trpljenje.

V LJUBLJANI, dne 23. maja 1928.

6405 a Zalužota sestra Gabriela Cidrich.

6411

Zadruga gostilničarjev in kavar-narjev v Mariboru naznanja vsem svojim članom pretužno vest, da je njen velezaslužni večletni zadrugi tajnik, gospod

Franc Bosina

po dolgoletni težki bolezni danes ob pol 7. uri zjutraj preminul.

Pogreb se bo vršil v četrtek, 24. maja 1928 ob pol 16. uri iz mestnega pokopališča.

Blagega pokojnika bomo obranili v trajnem spominu.

Potrži rodbini izrekamo naše iskreno sožalje.

Zadružni načelnik: Andrej Oset s. r.

GDNA PRODAJA AVTOMOBILOV iz druge roke:

• Oakland Sport Touring 1926, odprti 5 sedežev, zelo dobro ohranjen, Dln 60.000

• Chevrolet Touring-ov. 1927, odprti 5 sedežev, zelo dobro ohranjen, Dln 40.000 - 48.000

• Chevrolet Touring-ov. 1926, do 3000 obratov, odprti 5 sedežev, Dln 30.000 - 38.000

• Fiat 801 Sport 5 sedežev, brezben, game skova nova, Dln 40.000

Fiat 501 Tornado v zelo dobrem stanju po ugodni ceni.

• S. A. M. dvosedelci, al. polirani, Dln 28.000

• Ford 1926, dobro ohranjen, Dln 18.000

Peugeot Sport, 4 sedežev, tipa 26, dobro ohranjen, Cena Dln 38.000 - 494

• M. Baresit & Co. LJUBLJANA Dunajska cesta 12. Tel-fon 22-92

Pozor! OBLEKE Pozor!

Najlepše in najboljše obleke za birmance kupite pri

Franc Cverlin, krojaštvo in konfekcija Maribor, Gosposka ulica 32. 6375

Potrtega srca javljamo, da se je naš nadvse ljubljeni sopro, oče in stari atek, gospod

Franc Ahačič tovarnar

preselil dne 22. maja 1928 ob pol 9. dop. v 61. letu starosti v boljše življenje.

Pogreb nepozabnega rajnika se bo vršil v sredo, 23. maja ob pol 6. popoldne.

Blagega pokojnika priporočamo v blag spomin.

Tržič, 22. maja 1928. 6406 a

Fani, soproga; Dr. Kozma Ahačič, sin; Vera roj. Rekar, sinaha; Marjan, Marija, Kozmek in Verica, vnuki.

6409 a

Potrži neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znan-cem, da je naš najboljši, iskreno ljubljeni sopro, oče in stari oče, brat in stric, gospod

Matija Šmid

nadučitelj v. p., posestnik in častni občan občine Podgorje

v torek 22. maja 1928. ob pol 6. uri zjutraj po daljšem bolehanju, previden s tolažili svete vere, v 73. letu svoje dobe v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v četrtek, 24. maja ob 11. uri dopoldne iz hiše žalosti na domače pokopališče.

Podgorje pri Slovenjgradcu, dne 22. maja 1928.

Elizabeta, soproga Matilda, dr. Konrad, Adela, dr. Joško, Milka, Matko, Krista, Mira, Milan, Mirko, otroci Miloš in Lenka, brat in sestra Zorka Šmid, Aleksander Alt, zet in sinaha Ljubo in Danica, vnuk in vnukinja.

Stanley Weyman:

Rdeča kokarda

Roman.

»Buton je naš član,« je odvrnil gostilničar ter ošinil tovariša s pogledom, ki ni izražal baš prevelike naklonjenosti. »Gospodu vikontu je gotovo razumljivo, da more komitet le tedaj služiti svojemu namenu, če bo predstavljal vse razrede.«

»Nemara celo mojega,« sem rekel porogljivo.

»Prav zaradi tega sva prišla k vam,« je odgovoril v zadregu.

»Z eno besedo, gospod vikont, prišla sva s prošnjo, da bi vas smeli izvoliti za člana — in ne samo za člana...«

»Kolikoli čast!«

»Ampak za predsednika komiteta.«

Šutil sem, da jima gre za to. Koncem koncev je bilo to preprosto in najbližje uresničenje mojih sanj. Izvoljeni zaupnik ljudstva — zvok besede ni bil napačen; a ko sem čul tako ponudbo iz Douryjevih ust so me zabolela ušesa. Res je, da me ne bi bila smela presenetiti. V dneh, ko so se godile na svetu take stvari — v dneh, ko je kralj odobral porušenje svoje trdnjave in pokolji svojih služabnikov; v dneh, ko so umorili pariškega intendanta sredi mesta, ki mu je bilo poverjeno; v dneh, ko so povsod divjale pobune in so kraljevski principi bežali iz dežele in je podivjana množica obešala mlinarje — v onih dneh ni bilo to nič nezasišano. Dandanes, ko gledam nazaj, se mi vidi povsem naravno, zakaj doživel sem marsikaj, o čemer se mi takrat še ni sanjalo. Toda tistega julijevega dne, na saški terasi, se mi je zazdela Dou-

ryjeva ponudba tako strahovito smešna in nemogoča, da sem komaj prišel do sape.

»Hvala, gospod,« sem rekel naposled, ko sem premagal osuplost prvega trenutka. »Ako vas prav razumem, me vabite, naj postanem član istega komiteta kakor tale?« Tako govoreč sem strogo pokazal na Butona. »Zborujem naj s tem kmetom, ki je rojen na moji zemlji in ki je bil še včeraj podrejen mojemu sodstvu? Z nevoljnikom, ki so mu moji očjetje darovali svobodo? Z rokodelcem, ki živi ob moji plači?«

Doury se je ozrl na tovariša.

»Ah, gospod vikont,« je dejal, odključujoč se pri vsaki besedi, »saj veste, da komitet ne bo popoln, če ne bomo vsi zastopani v njem.«

»Komitet!« sem vzrožil. »Čudne novotarije se uvažajo na Francoskem. In kakšna bo vloga tega popolnega komiteta?«

Doury se je ponosno napihnul.

»Intendant je pobegnil,« je dejal, »in ljudstvo ne zaupa več uradnikom. Tudi o razbojnikih že govore; in žita zmanjkuje. Z vsem tem se bo moral ukvarjati komitet. Skrbeti bo moral za javni mir, zalagati mesto z živili, hraniti čete, prirejati zborovanja in se posvetovati o nadaljnjih ukrepih. Mimo tega, gospod vikont,« je dodal še bolj veličastveno, »mimo tega si bo moral dopisovati s Parizom; upravljal bo pravosodne posle in...«

»Z eno besedo, vladal bo,« sem rekel mirno. »Očividno se je kralj odpovedal prestolu.«

Doury se je ponosno napihnul.

»Intendant je pobegnil,« je dejal, »in ljudstvo ne zaupa več uradnikom. Tudi o razbojnikih že govore; in žita zmanjkuje.

Z vsem tem se bo moral ukvarjati komitet. Skrbeti bo moral za javni mir, zalagati mesto z živili, hraniti čete, prirejati zborovanja in se posvetovati o nadaljnjih ukrepih. Mimo tega, gospod vikont,« je dodal še bolj veličastveno, »mimo tega si bo moral dopisovati s Parizom; upravljal bo pravosodne posle in...«

»Z eno besedo, vladal bo,« sem rekel mirno. »Očividno se je kralj odpovedal prestolu.«

Doury se je ves zgrbančil in barva mu je izginila iz obraza.

»Bog ne daj tega!« je odvrnil z drhtečim glasom. »Komitet bo ukrepal vse v imenu njegovega Velikanstva!«

»In z njegovim pooblastilom, kakopak?«

Gostilničar me je debelo pogledal ter zamrmral nekakšen odgovor, iz katerega sem razumel samo besedo: ljudstvo.

»Oho!« sem dejal. »Tak ljudstvo me vabi, naj mu pomagam vladati? Vladati v družbi z gostilničarji in seljaki! Vladati! Lastiti si pravice njegovega Velikanstva! Izpodrivati njegove uradnike in izneverjati mu oboroženo silo! Skratka, mojster Doury,« sem končal z blagim glasom, »nakopavati si očitev veleizdaje. Veleizdaje, slišite?«

Sveda me je slišal. Z drhtečo roko si je obrisal čelo, stoječ pred menoj kakor lipov bog in klavarno bulječ vame z očmi. Spet se je oglašil kovač namestu njega.

»Vaša svetlost...« je zajecjal, grabeč se z ogromno črno roko za brado.

»Dovolite, Buton,« sem nadaljeval kar moči priljudno. »Za človeka, ki hoče vladati, ste vendarle preveč ponižni.«

»Prezrli ste nekaj, kar bo tudi naloga komiteta,« je s hripavim glasom povzel kovač, ne da bi se mi upal pogledati v obraz.

Naročila in vse dopise, ličote se malih oglašev, je poslal na Oglasi oddelo Jutra, Ljubljana, Prešernova 4. Tel. št. 2492

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v porredovalne in oglasne namene, obkrožajo vaka bareda 50 par. Najmanjši znesek Din 5. Priročnik za šifro Din 3.

Ure pristojbine je uparila ličoten s varočilom, a cer in oglas se probajo. Čekovni račun pošla kradnice ljubljana, št. 182.

Dosmrtno

stanovanje
dobita 3 pensionista brez otrok v prijetnem in zdravem kraju, ali zalogi vsak 5000 Din. Za odgovor znanke. Natančneje po jasnili daja Ivana Jandić Servica ob Savi 46. 18928

Stanovanje
3 sob, kuhinja in priključek o d d m v Zelenci jami za junji, julij in avgust. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 19194

Gostilno
oddam v najem fenski osebi. Prednost imajo kavelje zmole. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 19198

Kino podjetje
na Viču pri Ljubljani, komplet, s kinoparatom, s pogodbo za 5 let, zelo ugodno prodam, event. dam v najem. Cenjene ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Redka priloznost«. 19153

Trgovino in gostilno
tako vsem v najem v okolici Ptuj. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Trgovina 45«. 19145

Soba in kuhinjo
oddam stranki brez otrok. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 19196

Veliko sobo
parketirano, svetlo, frašno in kisto, s elektriko razsvetljavo in posebnim vodom, v bližini narodnega muzeja, oddam solidnemu gospodu s 1. junijem ali pa tudi takoj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 19157

Soba
oddam gospodu. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 19182

Soba
oddam 2 gospodinjama. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 19150

Veliko, snažno sobo
s elektr. razsvetljavo oddam v Koleriji Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 19153

2 manjši sobi
ali 1 veliko za pisarno. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 19191

Sostanovalec
srejem v sredini mesta za 150 Din. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 19184

Prazno sobo
s elektriko in posebnim vodom oddam v Novem Vodmatu št. 62. 19201

Opremljeno sobo
oddam v sredini mesta, s elektriko razsvetljavo in posebnim vodom oddam v solidnemu gospodu ali gospodinjama. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 19196

Kot sostanovalko
s vso opremo sprejemam boljšo gospodinjico. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 19208

Mlad mož
varen v zakonu, lihe preprosto tovarišču. Dopise na oglasni oddelku »Jutra« pod »Zagorje«. 19147

Ne muči se!
Vse bo tako, kakor Ti hočeš! Zauzami Videti te! 19149

16. avgust
Pridem v soboto, prej nemogoče. Zakaj, sved takrat Poljubček. 19193

Ločen trgovec
v Ljubljani, ne po lastni krivdi, lihe tem potom primerno lenoko. Neanemimo dopise s sliko pod »Dobro srec« na oglasni oddelku »Jutra«. 19196

«Strojepis»

pramno mesto pod to šifro je že oddano. 19148-a

Izjava.

Podpisana izjavljam, da ni-
em plačnice za dolgoro, ki
ni jih naredil kdorkoli
moje ime, da kaj delati
ali sklepal kakšne pogodbe,
ker ni nibe pooblaščen za
to. Marija Karlovšek, tr-
govka in posestnica, Lva-
govca. 19189

Ženitve

Trgovec

38 let star, Slovenec, mar-
ljiv, lastnik 8 poslopij brez
obremenitve, sicer na so-
vinskih rivierah, ki nade d-
vati, želi čim prej poroči-
ti. Gospodinjico s premožen-
jem, ki bi imela veselje skupno
naprej voditi. Gospodinjico
imajo mater in je želi
imeti s sebi — ali zdržek
Natančne ponudbe s naved-
bo premoženja do 25 mla-
na naslov: Julij Constantin
Zagreb 1. — poste restante
18929

Alasba

Violino

event. s potrebnimi notami
k u p m v vrhu začetnega
ponika. Ponudbe s navedbo
cene na oglasni oddelku
»Jutra« pod šifro »Violina«. 19190

Koncertni pianino

napredaj. Naslov v oglas-
nem oddelku »Jutra«. 19190

Živali

Par la konj

15 post visokih, širokega
krifa, garantirano za teško
gonarsko vožnjo, prodam
Starost 6 let, cena po do-
govoru. Naslov v oglasnem
oddelku »Jutra«. 18866

Kanarček-Harcerje

kanarček kupim. Po-
nude na oglasni oddelku
»Jutra« pod značko »Harcer
kanarčki«. 19085

Setter (Irish)

čistokrvnen, drešan, na-
predaj. Ponudbe na oglasni
oddelku »Jutra«. 19191

Razno

Botra in botro

za svojega sina in borko
želi boljša ljubljanska dru-
tina. Dopise na oglasni od-
delku »Jutra« pod »Birma«. 19205

GOSPODINJE

poskusite

Plamoh

dozvoljeno na podli-
čeno dr. in znanost-
činstvoje Plamoh pri Va-
lor trgovca. 19192

Lisičje,

polhove kože

in vse druge od divjačine
kupuje in saneljivo dobro
jače D. Zdravil, Ljubljana
na Florjanska ulica št. 9. 47

Tvrdba

Grčar & Mejač

se nahaja le v
Seienburgovi ulici št. 3

Geslo tvrde:

najboljše

prilogočilo

je dobro

blago

Obiti

Elektromotorje

vsakovrstne, kupujem in
prevažam v komletno
prodajo. Ponudbe na naslov
Bergdau & Comp., Ljub-
ljana, Kolodvorska ul. 3
19065

Slike za legitimacije

Izvršnje najhitreje fotografiraj
Hugon Hibič, Ljubljana,
Valvasorjev trg. 92

Žage-jarmenice

in v o d s e žage svrdle i.
Clouth Remscheid zastop-
stvo in zalogo ima Rudolf
Dertaj v Ljubljani, Kolo-
dvorska ulica 28. 125

Otomane

divane, vrhne in spodnje
mehovne sprejemam v delo
Anton Kolesa, tapetnik —
Sr. Petra, nasip št. 45.
Sprejemam tudi razna pora-
vila. 19179

Svilene klobuke

in damskie, najnovije —
priporočam cenj. botercam
modni salon Stuhly-Maske,
Ljubljana, Zidovska ul. 8
19204

Nužbo dobi

Šumarskega

adjunkta
šumarsko šolo in prakso,
vsakega pisarniških poslov,
razpisovalstva in manipula-
cije na tagah, lihe uprava
velikostev »Jezerko« v
Kokri. Prosimaj s curi-
lom vnaš naj se pri-
loži spričeval in fotogra-
fijo ter pošto do 10. junija
1928 upravi. 19144

Likarico za perilo

in gdc. za pisarno
sprejemam. Naslov v oglas-
nem oddelku »Jutra«. 19148

Jelonošo

takoj sprejemam v provost-
no hotelko restavracijo v
Ljubljani. Oteite na oglasni
oddelku »Jutra« pod značko
»Jelonoša«. 18935

Učenko

sprejme takoj dobra šivilja,
Prednost imajo te nekoliko
Izva Kovaršič, sobodilkar,
svo. Metlika. 19082

Kuharico za kavarno

lihe. Ponudbe s pod-
tki starosti in zahtevno plačo na
Veliko kavarno v Mariboru
19138

Tesarskega polirja

ali dobrega predelavca
sprejemam. Naslov v oglas-
nem oddelku »Jutra«. 19111

Vajenca

starega 14—17 let, na sobo-
likarsko obrt, s hrano in
stanovanjem v hiši sprej-
ma Kovačič, sobodilkar,
svo. Metlika. 19082

Frizerko ali frizerja

perfektnega v vsem, spre-
jme takoj ali pozneje K.
Grobenik, gledališki frizer,
na dam in gospode, Celje,
Glavni trg. 19053

Pekovskega vajenca

sprejemam takoj. Naslov v
oglasnem oddelku »Jutra«. 19172

Frizerko

dobro izveščano takoj
sprejme Mekine, frizer —
Bled 1. 19182

Čevljar, pomočnika

mladega, vsakega izsreno
šivilnega dela, sprejme
Kukman, Gajeva ulica 2.
19176

Sedlar, pomočnika

mladega, sprejemam takoj.
Naslov v oglasnem oddelku
»Jutra«. 19173

Trg pomočnik

smoten vodi samostojno
veliko delikatesno trgovino
— se sprejme takoj prot-
tobri proviziji. Imeti mora
kavčijo! Ponudbe na oglasni
oddelku »Jutra« pod šifro
»Delikatesa«. 18913

Zaslugež

Dobro žagar
in cirkularist lihe preme-
stivne. Popravila izvršuje
Ponudbe na oglasni
oddelku »Jutra« pod šifro
»Zagorje«. 19147-a

Zastopnike

za prodajo vrednostnih pa-
pirjev proti visoki proviziji
sprejme Upravišstvo »Mer-
kur«, Ljubljana. 19181

Okr. zastopnika

za nov patent sprejemam.
Vprašati v hotelu Soba —
soba 14 (med 12. in 2. ul.)
19154

Okoli 100 Din

dnevno na roko in visoko
proizvijo pri razpisovanju
predmeta za letno sezono,
dobijo zastopniki Generalne
Organizacije, Beograd —
Draška ulica br. 9. 18770

Potnika

manufakturne stroke. Mo-
mo za obisk privat-strank
za mesto Ptuj in okolice.
Osebnostne ponudbe na naslov
Lipovšek Gustav, Ptuj —
hotel »Kosor«. 19126

Do 500 Din dnevno

agilnim tudi več signurne
zahtuka, ki si ga vsek
dnevno pridri, nudimo da-
nam in gospodom kot za-
stopnikom. Brez kavčije.
Kraj neomejen. Za stroške,
pojasnila in drugo pošliti
10 Din v s a m k a h na
upravišstvo »Merkur«, Ljub-
ljana. 19180

Potnik

soferska šola
daje pouk in izobraževanje
praktično in teoretično kan-
didate za samostojne sofo-
re. Ponk je temeljit in uspeh
siguren. Kandidate spre-
jmemo vsak dan. Prospekti
gratis. Natančne informacije
v avto-koli, Zagreb. Kajdol
št. 15 — telefon št. 11 25
oddelku »Jutra«. 220

Učenko

sprejme takoj dobra šivilja,
Prednost imajo te nekoliko
Izva Kovaršič, sobodilkar,
svo. Metlika. 19082

Kuharico za kavarno

lihe. Ponudbe s pod-
tki starosti in zahtevno plačo na
Veliko kavarno v Mariboru
19138

Tesarskega polirja

ali dobrega predelavca
sprejemam. Naslov v oglas-
nem oddelku »Jutra«. 19111

Vajenca

starega 14—17 let, na sobo-
likarsko obrt, s hrano in
stanovanjem v hiši sprej-
ma Kovačič, sobodilkar,
svo. Metlika. 19082

Frizerko ali frizerja

perfektnega v vsem, spre-
jme takoj ali pozneje K.
Grobenik, gledališki frizer,
na dam in gospode, Celje,
Glavni trg. 19053

Pekovskega vajenca

sprejemam takoj. Naslov v
oglasnem oddelku »Jutra«. 19172

Frizerko

dobro izveščano takoj
sprejme Mekine, frizer —
Bled 1. 19182

Čevljar, pomočnika

mladega, vsakega izsreno
šivilnega dela, sprejme
Kukman, Gajeva ulica 2.
19176

Sedlar, pomočnika

mladega, sprejemam takoj.
Naslov v oglasnem oddelku
»Jutra«. 19173

Trg pomočnik

smoten vodi samostojno
veliko delikatesno trgovino
— se sprejme takoj prot-
tobri proviziji. Imeti mora
kavčijo! Ponudbe na oglasni
oddelku »Jutra« pod šifro
»Delikatesa«. 18913

Zaslugež

Dobro žagar
in cirkularist lihe preme-
stivne. Popravila izvršuje
Ponudbe na oglasni
oddelku »Jutra« pod šifro
»Zagorje«. 19147-a

Zastopnike

za prodajo vrednostnih pa-
pirjev proti visoki proviziji
sprejme Upravišstvo »Mer-
kur«, Ljubljana. 19181

Okr. zastopnika

za nov patent sprejemam.
Vprašati v hotelu Soba —
soba 14 (med 12. in 2. ul.)
19154

Nov Chevrolet je tukaj!

Večji in še sijajnejši voz — z zavorami na vsa štiri kolesa — ročna in nožna medsebojno popolnoma neodvisno delujoči — po izredno znižanih cenah —
promtno dobavni

Nove cene:

Touring 5 sed. odprt	Din 54 000.—
Roadster 2 sed.	" 53 000.—
Coach z 2 vrati	" 68 000.—
Coupe	" 68 000.—
Sedan s 4 vrati	" 74 000.—
Imperial Landau	" 76 000.—
Tovorna šasija 1 in pol ton,	" 52 900.—
Poltovorna šasija pol ton.	" 40.000.—

GLAVNO ZASTOPSTVO IN SKLADIŠČE REZERVNIH DELOV

V. & M. BAREŠIČ & CO.

ZAGREB

LJUBLJANA

Kraljice Marije ulica 34 telefon 27-44

Dunajska cesta števil 12 telefon 22-92

Lubasova harmonika

pride na velesejem

Paviljon „H“ Kuja št. 510-512, 458-462

Ker naša konkurenca širi o nas lažnjive vesti, je v Vašo korist, da se pripravite o svetovno znani

Lubasovi harmoniki

Lubasova harmonika je prvovrstna po kakovosti. Lubasove harmonike ne more nihče originalno ponarediti. Lubasova harmonika se igra po vsem svetu. Lubasova harmonika je jamčena 2 polni leti. Lubasova harmonika je že 50 let najboljša. Lubasova harmonika je čudovito poceni in sicer:

Št.	Ime	2 vrstna	2 krat glašena	Din
500	„Apolo“	2	2	600.—
509	„Musika“	2	2	800.—
512	„Harmonie“	3	2	1200.—
515	„Princes“	3	2	1600.—
519	„Kraljica“	3	3	1800.—
523	„Sirene“	4	2	1950.—
527	„Ljubček“	4	3	2100.—

Te cene veljajo samo za Ljubljanski velesejem.

Brez drugih stroškov! Iz tvornice v Celovcu 10 % cene! Po teh cenah in v tej dobri kakovosti kupite samo pri

FRANC LUBAS & SIN

izdelovalnica harmonik

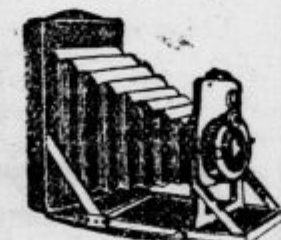
Celovec (Klagenfurt), Avstrija

Lastni zastopniki in zaloge v Severni Ameriki, Južni Ameriki, Franciji, Belgiji, Nizozemski in Nemčiji. 6346a

Lep naj bo Vaš dom.

„karle in pleskanje naj Vam vedno preskrbi Ivan Košak, Bleiweisova cesta št. 15. Slikarstvo in pleskarstvo. Najmodernejši vzorci“

FOTO-aparate

In potrebščine po nizkih cenah v zalogi drogerija
A. Kanc sinova
Ljubljana
Židovska ulica 1
in drogerija

M. WOLFRAM nasl. M. KANC
MARIBOR, Gosposka ul. 33

Trgovskega pomočnika

obenem

izurjenega knjigovodje

ki je vešč slovenske in nemške korespondence ter vseh ostalih pisarniških del, dober prodajalec mešane stroke sprejemmo takoj. Zenska moč ni izključena. Ponudbe s prepisi iz pričeval in navedbo dosedanjega službovanja je poslati na oglasni oddelek „Jutra“ pod značko „Julij 28.“

Avto „Chevrolet“

izvrstnem stanju, deluje brezhibno, se ugodno proda. Naslov ogl. odd. Jutra.

Žima

za modroce najboljši in najcenejši pri **M. MASTERL** tovarna šime trestilke pri Kranju

Najboljši koks
Ost. Wolfers ulica 1/1

D. M. C.

znanostno bol in barvan. Pori-porica št. 5 in 6, kvadrantec št. 20-100

MOULINE

v voliti lubri in sajce sejo pri

OSVALD DOBEIC
Trgovina galanterije in pletenih

Ljubljana, Pred škofovo 12. 4613

Iščem agilne potnice

za prodajo luksuznih predmetov brez konkurence pri
privatnih strankah

Drago Černjava, Selo 25
Moste pri Ljubljani (pri Kemični tovarni)

OPSTE JUGOSLOVENSKO BANKARSKO DRUSTVO A. D.

Beograd - Zagreb.

Delniška glavica 6382

100 milijonov dinarjev, vplačanih v gotovini.

Reserve 25 milijonov dinarjev.

Opravlja vse v bančno stroko spadajoče transakcije po najkulantnejših pogojih.

Sprejema vsak čas prosto razpoložljive hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 5%.

Modna trgovina v Ljubljani

sprejme spretno

6362

prodajalko

ne pod 22 let staro. Istotam se sprejme

blagajničarka

Naslov pove oglasni oddelek „Jutra“.

Svetovnoznana zdravilišča in odpočivališča.

Penzijonati, Internati, Domovi za dečke in deklice.

Cena za celo penzijo za otroke 140 šfr., za odrasle 150 šfr., ki velja za 4 zdravilišča pri tedenski premenjavi. Reference nad 1000 družin. Prospekti (Poština za odgovor.)

BIRO PENZIONATOV PESTALOZZI.

(Fédération Internationale des Pensionats Européens).

Budapest V., Alkotmány - str. 4., 1. Telefon: Teréz 242-36.

Zdravilišča in odpočivališča:

Na Madžarskem: Budapest, Siófok. V Švici: Zeneva*, Lausanne*, Neuchâtel*, Lunern, Montreux*, Zürich*, Lugano, St. Moritz. V Franciji: Paris*, Deauville, Trouville, Biarritz, Aix-les-Bains, Grenoble*, Evian (Zenevsko jezero), Chamonix. Na francoski rivieri: St. Raphael, Cannes, Nizza*, Juanes-Pins, Monte-Carlo. Menton. V Angliji: London*, Cambridge*, Brighton, Folkstone. V Italiji: San Remo*, Nervi, Benetke, Bordighera, Opatija, Roccione, Rimp*, Neapel*, Palermo, Meran. V Avstriji: Wien*, Zell-am-See, Linz*, Innsbruck*, Salzburg*. V Nemčiji: Berlin*. V Belgiji: Ostende. V Afriki: Algir, Tunis.

Z* znamenovani kraji so stalni internati, domovi za dečke in deklice (tudi za odrasle) odprti vse leto. Drugi penzionati v zdraviliščih so odprti le v juliju, avgustu in septembru. Potovanje v družbi popusti (25-50%) direktni ekstra Pullmannovi vagoni. Cene internatov v šolskem letu (od 15 septembra dalje) 110 šfr. na mesec.

Vlahov

ELIXIR

ki krepi in
zdravi želodec,
je edino

R. Vlahov

odlikovan na vseh svetovnih izložbah

Ime VLAHOV z našo etiketo je zaščiteno po vseh državah sveta.

256

Čuvajte se ponarejanj!
Tvornica ustanovljena leta 1861.

**Kdor oglašuje,
ta napreduje!**